БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 122 (13438)
1971 оной майн 25, вторник

Сэн 2 мүнгэн

…АЛАЙ БААТАРНУУД

…дахи түсэбтэ табан жэлэй туршада түрэл оронойнгоо эконо… культура саашадань хүгжөөлгэдэ ажалай ехэ габьяа харуул… …олон ажалшадые орден, медальнуудаар шагнаха тухай …рховно Соведэй Президиумэй Указууд хэблэлдэ толилогдожо …Указуудые уншахадаа совет хүнүүд омог баяраар сэдьхэл зүр…

…онойнгоо дээдын хайра хүндэдэ хүртэхэ ушар манай ниитын …наукын, соёл культурын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ бай… болохоһоо гадна, ажалша хүнүүдэй болбосорон ургажа бай… …гэршэ мүн. Хүн ажалаараа суурхадаг, манай орондо …нэрэ хүндын, алдар солын арюун һайхан хэрэг болонхой. Энэл …ша хүндэ дали жэгүүр ургуулна, нэрэ хүндыень үргэнэ, бэ… …риинь хүжөөнэ. Энээнэй ашаар ажалша хүн ниитын ажалда …үзэгдөөгүй габьяа, үльгэр домогойхидол адли баатаршалга

…орондо социализмын илаһан ушар болбол хүн түрэлтэнэй …ань үзэгдөөгүй ехэ ажалай ниитэ эдэбхи үүсхэл—стаханов… …н, ажалдаа коммунис ёһоор хандалга болон бусад үүсхэл …Үнгэрһэн табан жэл энэ талаар олон шэнэ юумэ үгөө. Ажа… …н үнэхөөрөө бүгэдэ арадай болон дэлгэрээ» гээд нүхэр Л. И. …ПСС-эй XXIV съездэдэ хэһэн ЦК-гай тоосоото элидхэл дотороо …дэглээ һэн.

…арадай энэ социалис мүрысөөн үйлэдбэриин түрүүшүүлые, …эрхимүүдые тодоруулан гаргаа. Тэдэнэр Советскэ Союзай ор…нуудаар шагнагдаа. Тэрэ тоодо манай республикын ажахын, …урын һалбари бүхэнэй ажалай түрүүшүүлэй алдар нэрэнүүдые …рланабди.

…республикымнай арбан эрхим ажалшад Социалис Ажалай …зэргэдэ хүртэбэ. Энэ ушар манай республикын бүхы ажал… …ехэ омогорхол, гүн ехэ баяр мүн. Иимэ баатарнуудаа заата… …курдаха зэргэтэйбди. Гэбэл Буряадай барилгын управлениин …бригадын бригадир Полторацкий Борис Алексеевич, Буряадай …жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын …ша Тумурова Дарья Касьяновна, Мухар-Шэбэрэй «Искра» кол… …гшэ Иванов Ефим Васильевич, Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй …кторна бригадын бригадир Слепнев Павел Федорович, Сэлэн… …й Сэлэнгын совхозой һаалишан Тадвашкина Надежда Лазарев… …аймагай Үдын совхозой ахалагша хонишон Тогмитова Нам…зановна, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай слесарь Не…мир Иванович, Буряадай геологическа управлениин Үдэ-Ви…го-бэдэрэлгын экспедициин партиин главна геолог Тарасова …евна, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй токарь Поздеев Борис Захарович, …агай Хандагайн леспромхозой тракторист Семенов Николай Фи…

…ликымнай олон зуун эрхим ажалшадые орден, медальнуудаар …мүн эгээн ехэ ажалай габьяа гаргаһан хүнүүдтэ Геройн нэрэ …он ушар хадаа наймадахи табан жэлэй түсэбые амжалтатай… …хэ хэрэгтэ республикымнай ажалшадай оруулһан хубитые …ительствын зүгһөө үндэрөөр сэгнэһэн ба КПСС-эй XXIV съез… …вэнүүдые дүүргэхын түлөө эршэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, бүри ехэ …йлахыень найдажа байһанай тэмдэг мүн болоно. Энэ этигэл …нь Буряадай ажалшад хүсэдөөр харюулха. Энээнэй гэршэ мү… республика доторнай дэлгэрээд байһан хүсэ ехэтэй социалис …болоно. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид! — …энэ мүрысөөнэй гол зорилго мүн. Энэ зорилгын дүүргэгдэ…тай.

…онойнгоо дээдын шанда хүртэгшэд эрхим ажалшад байжа, …наар, эрдэм наукын үндэһөөр ябуулха баян дүй дүршэлтэй …тэдэнэр хүгжэлтын шэнэ онол аргануудые ажалдаа орол… …нэбтэрүүлнэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулна, бүтээсыень эрид …

…й хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ юумые обёорон хараха шанарые …үндэрөөр сэгнэдэг юм. Шэнэ юумэ обёорон хараха гэээшэ …үгжэлтые хараха, ерээдүйдэ болохо юумые обёорхо, табигда…нуудые шиидхэхэ эгээн зүб замые олохо гэһэн удхатай юм. …ын ажабайдалда, үйлэдбэридэ гүнзэгы ехэ хубилалтануудай …болоно байһан үедэ иимэ шанар илангаяа шухала удхатай бо… …нүхэр Л. И. Брежнев тоосоото элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн. …дые иимэ шэнжэ шанартайгаар хүмүүжүүлхые партиин XXIV …а зорилго болгон табяа.

…й түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл хадаа олоной шадабари, …лиг болоходоо, ажал хэрэгнай улам урагшатай, бүтэсэтэй, …гонууднай амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь найдамтай ха юм. …ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэд болон эрдэмтэдэй хэ…ехэ.

…лис Ажалай Герой! Иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүнүүд …атарнууд мүн. Тэдэнэр манай орондо коммунизм байгуулгын …н сэхэ байһанаа гансахан үгөөрөө бэшэ, бодото ажал хэрэгээ…һанайнгаа, Эхэ ороноо саашадань баян дэлгэр байдалтай, бата …икотой, һалбаран хүгжэһэн соёл болбосоролтой болгохын тула …раһанайнгаа түлөө шагнагдаа. Тиимэһээ тэдээндэ—алдар соло! …й республикын Социалис Ажалай Геройнуудай ажалай баатар… …ажалшадтамнай үльгэр жэшээ боложо, шэн габьяата ажалда …лижа байха юм. Социалис ниитын ажал хадаа ашалша хү… …солотой болгохо, арюун һайхан хэрэг тээшэ тэгүүлхэ эрмэл… ажалша олониитые хүмүүжүүлдэг, уряалдаг агууехэ хүсэн мүн. …жалда—алдар соло!

…эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ үшөө ехэ …йлахыень парти, правительствын үндэр шагналда хүртэгшэд…тоодо Социалис Ажалай Геройнуудта, манай бүхы ажалшадта

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

ҮДХЭН НОГООН ДОЛГИЛХОЛ

Сабшалан һайжаруулха талаар республика доторнай соносхогдоһон габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын мүнөө дүүрээшье һаа, манай «50 лет Октября» совхозой луговодууд, механизаторнууд сабшалан дээрээ эршэтэй шангаар хүдэлжэл байна.

Гол горходой мүльһэнһөө халажа, уһанай урдажа эхилхэһээ урда луговодууд пенсидэ гараһан үбгэд Ж. Жамсаранов, М. Корнаков, Ж-Д. Дамдинов, мүн үнинэй бэрхэ луговодууд Д-Д. Зориктуев, Д. Гомбоева, Д. Базаржапов гэгшэд Доодо хорой, Булаг, Ород гэхэ мэтэ газарнуудай сабшалан дээрэ бүри хабар эртэ гараһаар мүнөө оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна. Тэдэнэр түрүүн һубаг, ханаабуудаа заһажа, уһанай һаадгүй урдахаар болгоод, даажа абаһан сабшалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргуулаа юм.

Габшагай хүдэлмэриин хоёр һара соо энэ отделениин сабшалан дээрэ 5 мянган тонно шэбхэ гаргагдаа. Энэ хүдэлмэри мүнөөшье үргэлжэлүүлэгдэһээр.

— Сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа, сагай уларилһаа дулдыдангүй үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахын түлөө луговодууднай хормойгоо шуужа оронхой гээшэ,—гэжэ эндэхи луговодуудай бригадын бригадир Н. Нагаслаева хөөрэнэ.

Р. МУНКУЕВ.

Хэжэнгын аймаг.

ФОТО-РЕПОРТАЖ

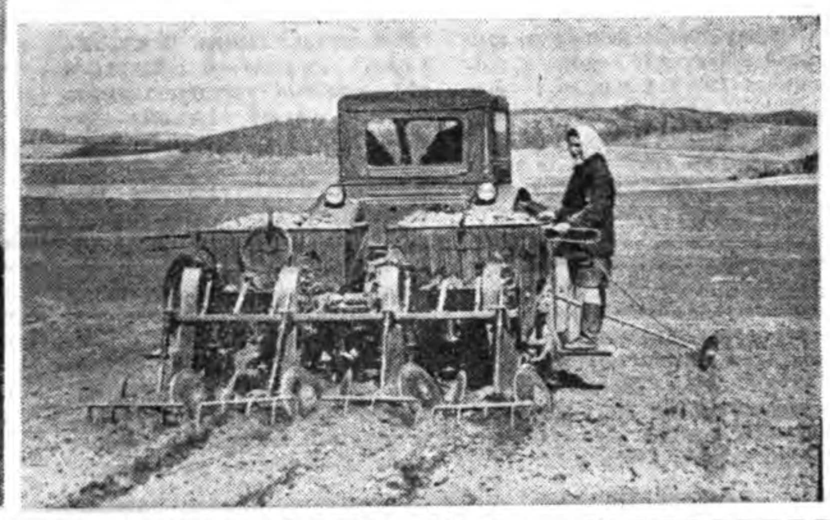
Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой механизаторнууд энэ жэлэй тарилгын хүдэлмэрине эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна. Һаяхан эндэхи колхознигууд хартаабхаяа тарижа эхилбэ. Хамта дээрээ 140 гектар газарта хартаабха таригдаха юм. Энэ хүдэлмэри коммунист Николай Иванович Воробьёвой хүтэлбэрилдэг хоёрдохи комплексно бригадада эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Тэндэ үбгэ һамган Иван Егорович, Любовь Петровна Воробьёвтоной агрегат эрхимлэжэ ябана. Иван Егорович өөрөө тракторнстаар, Любовь Петровна хартаабха таридаг машинада ажаллана. Энэ бүлынхид 7 үдэрэй туршада 36 гектар газарта хартаабха тариһан байна.

— Воробьёвой бүлынхид бултанһаа һайнаар ажалладаг, эгээл найдамтай хүнүүднай юм,— гэжэ агроном П. Г. Асташов хөөрэнэ.

Мүн тиихэдэ А. Р. Воробьёва, Т. А. Грудинина, Е. М. Воробьёва, М. О. Клементьева, Н. П. Воробьёва гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тракторист И. Е. Воробьёв, Л. П. Воробьёвтоной агрегат тарилга дээрэ.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХАРТААБХАЯА ТАРИЖА ДҮҮРГЭЭБДИ

КАБАНСКЫН СОВХОЗОЙ ХАРТААБХА УРГУУЛДАГ ЗВЕНОЕ ДААГША Ф. ШИГАЕВАЙ ХӨӨРӨӨНЬӨӨ

— Хартаабхые хилээмэ талханай удаадахи хоол гээшэ гэжэ зон дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэһээ овощ, хартаабха саашадаа бүри ехээр тарижа, һайнаар ургуулдаг болохо тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо тусгаар хэлэгдэһэн байна бшуу.

Манай совхоз үнинһөө хойшо хартаабха яһала ехээр таридаг байһан юм. Тэрэмнай отделени, бригада бүхэндэ бага багахан газарта таригдадаг һэн. Тиимэһээ газарыньшье ёһоор үтэгжүүлэгдэдэггүй, ургасынь хойноһоо харууһалха, хуряажа абаха хүдэлмэри ехэнхидээ хүнэй гараар хэгдэдэг бэлэй. Энээнһээ боложо, ургасань ахир бага, ажалайнь гаргаша ехэ болодог һааб даа.

Совхозой дирекци, мэргэжэлтэднай эдэ бүгэдые хараада абажа, энээниие отделени, бригада бүхэндэ байлгахаяа болёод, хартаабха ургуулха тусхай звено эмхидхэхэ, энэ ургамалые тариха таарамжатай газар таһалжа үгэхэ, хэрэгтэй техникэ зэмсэгээр хангаха гэжэ шиидээ юм. Тиигэжэ би мүнөө хартаабха ургуулдаг оньһожоруулагдаһан звеное гурбадахи жэлээ хүтэлбэрилжэ ябанаб.

Манай звено 200 гектар газарта хартаабха ургуулдаг юм. Түрүүн намар ургасаяа абамсараа газарыень хахалаад, үбэлдөө тэндэнь саһа тогтоодогбди. Хабар тарихынгаа урда газарыень 27—28 сантиметр гүнзэгыдэ хахалжа, буртаг үбһыень үгы хэдэг байна. Хартаабхынгаа үрэһэ һайнаар илгажа, нара, һалхинда гаргажа шанаржуулаад, гектарай 30 центнер үрэһэ хэжэ, майн 12-һоо тарижа эхилнэбди.

Мүнөө майн 20-до звеномнай бүхы 200 гектарта хартаабхаяа гол түлэб 8—9 үдэр соо тарижа дүүргэбэ. Хартаабхын үрэһэ тариха дүрбэн оньһон машина хоёр наранай хоорондо һайн хүдэлнэ.

Тарижа дүүргэһээр хүрьһэнэйнь дээгүүрхи буртаг үбһэ үгы хэхын тула эшынь үшөө гараагүйдэ хоёр дахин утааша, хүндэлөөшэнь борнойлхобди. Удаань эшэнүүдэйнь гараад байхада, үшөө хоёр дахин борнойлогдохо. Тэрэнэй һүүлдэ зундаа хартаабхын эшын шоройе зөөлэрүүлжэ, зурууд хоорондуурнь культиватораар хоёр дахин элдүүрилдэгбди. Тээ хожомшог эшынь томохонууд болоходо, тусхай түхеэрэлгэтэй культиватораар шоройень обоолдогбди.

Иигэжэ харууһалаад байхадаа, нёдондо бүхы 200 га газарайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 145 центнер хартаабха хуряагаа һэмди. Тэрэнэй урда жэлдэшье баһал тэды шэнээн ургаса абтаа. Тиигэжэ республика соогоо хартаабхын эгээл ехэ ургаса абадаг түрүү звенонуудай зэргэдэ гараабди.

Нэн түрүүн газараа һайнаар элдүүрилжэ, зүбөөр үтэгжүүлжэ шадаһанай ашаар лэ үндэр ургаса абтана гээшэ. Жэшээлхэдэ, манай звено хартаабхын газарта наг шэбхэ горитой гаргаад, гектар бүхэнэй 2,5 центнер аммиагай уһа, 2 центнер калийна үтэгжүүлгэ үрэһэеэ тарихынгаа урда оруулдаг юм. Зун ургасынь зурууд хоорондохиие элдүүрилхэдээ нэгэ мүһэн гектарай 50 килограмм фосфор нэмэлтэ тэжээл болгон оруулдагбди.

Манайда хартаабха тариха, ургасынь хойноһоо харууһалха, хуряажа абаха, хартаабхаяа томо жэжээрнь илгаха хүдэлмэридэ хүнэй гар хүргэгдэнэгүй, хуу оньһон машинын хүсөөр хэгдэнэ.

Иигэжэ хартаабха ургуулха бүхы хүдэлмэриие бодомжотой зүбөөр эмхидхээд, оньһон машинын хүсэ үргэнөөр хэрэглээд, үндэр баян ургаса абадаг болоод байхадамнай, энэ ургамалһаа ашаг олзо ехээр оруулагдадаг болоо бшуу. Хэрбээ 1965 ондо совхоз бүхыдөө 8 мянган үлүүтэй центнер хартаабха гүрэндэ тушааһан һаа, нёдондо 21 мянган центнер хартаабха бэлэдхэлэй пунктда оруулжа, энээнһээ 20,6 мянган түхэригэй гансахан сэбэр ашаг олзо абтаа. Хартаабхымнай өөрынь үнэ сэншье нилээд хямдараа. Нёдондо түсэбэйнгөө ёһоор абтаһан хартаабхын центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 7 түхэригтэ байха аад, үнэндөө тэрэмнай 5 түхэригтэ болоо.

Байгша ондо хартаабхын үндэр баян ургаса абахын түлөө баһал эршэтэйгээр тэмсэжэ байнабди.

КПСС-эй делегаци КПЧ-гэй XIV съездэдэ хабаадалсахаяа мордобо

…акиин Коммунис партиин Центральна …уряалаар майн 24-дэ Москваһаа КПЧ-гэй …дэ Советскэ Союзай Коммунис партиин …мордобо. Тус делегацине КПСС-эй ЦК-гай …секретарь нүхэр Л. И. Брежнев толгойл…

…легациин составта КПСС-эй ЦК-гай Полит…гэшүүн, КПСС-эй Московско горкомой нэгэ……етарь нүхэр В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК…бюрогой гэшүүн, Украинын компартиин …нэгэдэхи секретарь нүхэр П. Е. Шелест. …ЦК-гай секретарь нүхэр К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. П. Рябов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-тэ байдаг СССР-эй элшэн сайд нүхэр С. В. Червоненко гэгшэд оролсоно.

Тус делегацине Внуковска аэродром дээрэһээ нүхэд А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев гэгшэд үдэшэбэ.

(ТАСС).

…ҮРҮҮ ХҮНҮҮД— …ЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

…й ажахынуудаар, эмхи …даар һунгалтын урда тээ… …анууд боложо, аймагай, …сомоной, поселково Со… …депутадуудта кандида… …жүүлэгдэнэ.

…нэгэ суглаан Тельманэй …колхозой 1-дэхи отде…хан болоо. Тэрэ суглаан …хэлэһэн колхозой парт…секретарь Ш. Тубчинов …69-дэхи округһоо ай… …оведэй депутадта канди… …олхозой түрүү һаалишан, …ктябриин Революциин ор… …шагнагдаһан Лидия Нима…маевае дэбжүүлээ. Энэ …ые һаалишан Ц. Ишиева, …тоо бүридхэгшэ Т. Ива… …он бусад дэмжээ, суглаан…адагшад түрүү һаалиша… …н дуугаар аймагай Сове…тадта кандидат болгохо …идхэбэри абаа.

…энэ суглаан дээрэ Жарга… …сомоной Соведэй депутад…дадаар колхозой эрхим хо… …Цырендулма Дондуковна …түрүү механизатор Ни…ерентьевич Дурхеев гэгшэд …гдээ.

…эй Карл Марксын нэрэм… …олхозой 1-дэхи отделенидэ …колхознигуудай суглаан …ургуулиин 9-дэхи округһоо …Соведэй депутадта кандидадаар колхозой мэдээжэ хонишон **Бадмацырен Табаевна Доржиева** дэбжүүлэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн Юрөөгэй сомоной Соведэй депутадуудта кандидадуудаар нютагай һургуулиин багша **Клара Жимбеевна Аюшеева,** үнинэй механизатор эхэнэр **Гармажап Нимаевна Ачитуева** болон бусад дэбжүүлэгдээ.

Б. ЦЫБЕНДОРЖИЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын редакторай орлогшо.

●

КАБАНСК. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай Соведэй депутадта кандидадаар Тимлюйн заводой химическэ туршалга хэдэг лабораториин лаборантка **Екатерина Глебовна Федотова** дэбжүүлэгдээ.

Арбаад жэл соо энэ тушаалда хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон Е. Г. Федотова ажалдаа тон наринаар хандадаг. Тэрэнэй оролдолгоор цемент һайн шанартайгаар үйлэдбэрилэн гаргагдажа, барилгашадта эльгээгдэжэ байдаг. Залуу хүдэлмэришэ басаган олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиимэһээ манай найдалые үнэн сэхэ ажалаараа харюулха байха гээд суглаанда хабаадагшад хэлсэбэ.

●

АХА. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхозууд, предприяти, эмхи зургаануудта һунгагшадай суглаанууд эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр боложо дүүрэбэ.

Ахын аймагай Соведтэ һунгагдаха депутадуудай кандидадуудта 35 хүн дэбжүүлэгдээ.

Тэдэнэй дунда Ахын геологоэкспедициин проходчигуудай бригадир **Владимир Эрдынеевич Дугаров,** «50 лет Октября» колхозой малшан **Долгор Лопсоновна Балданова,** энэ колхозой үнинэй үхэршэн **Василий Цыреторович Нахантаков,** «Коммунизм» колхозой түрүү һаалишан **Должид Цыреновна Ендонова** гэгшэдые нэрлэжэ болоно.

Эдэнэр булта өөһэдөө дааһан ажалдаа эрхимээр хүдэлхэһөө гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд юм.

Тэрэшэлэн сомоной Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ баһал эмхитэй һайнаар, эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Эндэ хамта 75 хүн кандидадуудаар дэбжүүлэгдээ.

П. УРБАЕВ.

УЛААН-ҮДЭДЭ БҮХЭСОЮЗНА СЕМИНАР БОЛОХОНЬ

Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор К. Д. МИРОНОВОЙ ХӨӨРӨӨНЬӨӨ

Манай хүдөө ажахын институдай «Байкал» учхоз симментал үүлтэрэй үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлгээр орон дотороо мэдээжэ болонхой. Үнгэрһэн 1970 ондо үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээгээр хэдэн кварталда Совет орон дотороо эрхимлэһэн байна. Мүнөө жэлдэшье амжалта туйлагдажа захалаа. Энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгөөр манай учхоз орон доторoo баһал эрхимлэжэ, СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө гэһэн баяртай мэдээсэл һаяхан абтаа.

Учхозоймнай үнеэн бүриһөө энэ жэлэй 1-дэхи кварталда 1130 килограмм һүн һаагдажа, майн 1-дэ тэрэмнай 1521 килограммда хүрэнхэй. Иимэ амжалтануудые туйлажа байһанай түлөө манай институдта бүхэсоюзна семинар үнгэргэгдэхэ болобо. Тэрэ семинарай гол темэнь: «Байкал» учхоздо ашаг шэмэ ехэтэй симментал үүлтэрэй һүрэгүүдые бии болгохо талаар Буряадай хүдөө ажахын институдай дүй дүршэл.

Асуудал: Хэр олон айлшад ерэхээр хүлеэгдэнэб?

Харюу: семинарта хамтадаа 150 гаран хүн хабаадахаар хүлеэгдэнэ. Эхэ оронойнмай хүдөө ажахын 32 институдһаа түлөөлэгшэд ерэхэ байһанаа дуулганхай. Ленинградай, Алма-Атын, Рязанска, Костромской, Харьковска, Казанска, Башкирска, Ульяновска, Свердловско болон бусад институдуудһаа, Москвагай Тимирязовска Академиһаа эрдэмтэд ерэхэ байна. Тэдэнэрэй дунда ВАСХНИЛ-ай академик Н. Г. Андреев, Донской хүдөө ажахын институдай ректор-академик П. Е. Ладан болон бусад ерэжэ, элидхэл хэхэ юм.

Асуудал: Семинар хэдэн үдэртэ үргэлжэлхэ, тэндэ ямар элидхэлнүүд табигдаха хаб?

Харюу: Бүхэсоюзна энэ семинар манай институдта байгша оной майн 25-һаа 30 хүрэтэр үргэлжэлхэ. Эдэ 6 үдэрэй туршада олон элидхэл шагнагдаха гээшэ. Түрүүшын үдэр СССР-эй хүдөө ажахын институдуудай учхозуудай мал үдхэхэ хүдэлмэриин 1970 оной дүнгүүд ба мал ажалай продуктнуудые саашадань ехэдхэхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар учхозуудай зорилгонууд гэһэн элидхэл СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын учхозуудай управлениин начальник П. А. Орешкин хэхэ юм.

Академик Н. Г. Андреев һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха тухай, академик П. Е. Ладан тэжээл ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тушаа хөөрэжэ үгэхэ байна. Москвагай хүдөө ажахын академиин профессор Е. Я. Борисенко малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгые ашаг үрэтэй болгохо тухай элидхэхэ хараатай.

Энэ семинарта манай олон эрдэмтэд үгэ хэлэхээр бэлдэжэ байна. Манай институдай профессор К. Т. Мункоев: «Буряадай АССР-тэ үхэр үсхэбэрилгэ тухай», хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат К. Е. Ильин: «Байкал» учхоздо ашаг шэмэ ехэтэй симментал һүрэгые бии болгоһон тушаа элидхэл хэхэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, профессор В. Р. Филиппов, «Байкал» учхозой директор Г. П. Тюменцев, совхозой директор Н. Г. Макальский болон бусад тусхай темэнүүдээр элидхэлнүүдые хэхэ юм.

Асуудал: Семинар ямар түхэлтэйгөөр үнгэргэгдэхөөр хараалагданаб?

Харюу: Элидхэлнүүдые шагнахын хажуугаар, семинарта хабаадагшад «Байкал» учхозой хүдэлмэритэй танилсаха. Семинарай эсэстэ энээндэ хабаадагшад бүхыдөө Кабанскын аймагай Байгалай совхоздо ошожо, учхозһоо абтаһан мал хэр үдэжэ байнаб гэжэ хараха. Тиихэ үедөө айлшаднай Байгал далай хаража һонирхохо байна.

Б. ГЫЛЫКОВ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР И. М. КОРБЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Граждан авиацида олон жэл соо хүдэлмэрилһэнэйнь, республикын агаарай транспортын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын аэропортын начальник нүхэр **Корба Иван Михайловичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1971 оной майн 21

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР П. Н. ЛУБСАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахын органуудта олон жэл соо оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, мүн 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Лубсанов Пурбо Нимаевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. СЫРЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной майн 21.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ГАРГАША БАГАТАЙГААР—ЕХЭ ПРОДУКЦИ

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёһоор, 1971—1975 онуудай туршада Совет оронноймнай арадай ажахые, тэрэ тоодо шухала һалбари болохо хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ үргэн программа хараалагдаад, хүсэндөө хүргэгдэжэ эхилбэ гээшэ.

Тиимэһээ шэнэ табан жэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилээд байхадаа, үнгэрһэн наймадахи табан жэлдэ ямараар хүдэлөөбибди, ажалдамнай ямар алдуу, дутагдалнууд ушараа б, тэдэниие дахин дабтахагүйн тула юу хэхэ хэрэгтэйб гэжэ бодомжолжо, шэнжэлжэ үзэхэ гээшэ баһал тон шухала гэжэ һанагдана.

Энэмнай колхоз, совхозуудай арга боломжо, нөөсэнүүдые дүүрэнээр ашаглаха, экономикыень түргэнөөр бэхижүүлхэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр, хямда сэнтэйгээр абахада туһалха бшуу.

Манай Буряад ороной хүдөөгэй ажалшадта наймадахи табан жэл хүнгэн бэшэ байгаа. Зарим жэлдэ ган гасуур саг дайралдажа, саһа ехэтэй, ута хүйтэн үбэл болоод, таряашад, малшадта бага бэшэ бэрхэшээл ушаруулаа. Тиимэһээ сагай уларилай тохёолдуулһан эдэ бэрхэшээлнүүдые һайнаар дабажа гараха, хүдөө ажахын продукци ехээр абаха, түсэб, даабаряа дүүргэхын тула ажалшад, малшад шэн зоригтойгоор, шадамар бэрхээр хүдэлөө, бага бэшэ амжалта туйлаа.

Жэшээлбэл, наймадахи табан жэлэй туршада энээнэй урдахи табан жэлэйхидэ орходоо эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын жэлэй дунда зэргын хэмжээн бүхы дээрэ 22 процентээр ехэ болоо. Нэн түрүүн таряалангай уряаса дээшэлүүлжэ, адууһа малай ашаг шэмэ ехэ болгожо шадаһанай ашаар продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн горитойгоор ургаа. Хэрбээ 1965 ондо республика дотор үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 1343 килограмм һүн һаагдадаг байбал, нёдондо 1682 килограмм һаагдаа. Тэрэшэлэн табан жэлэй саана хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһон хайшалагдаһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнь 3 үлүүтэй килограммда хүрөө. Шубуудһаа үндэгэ абалгашье хоёр дахин ехэ болоо.

Эдэ бүгэдын ашаар республикын колхоз, совхозууд таряан болон мал ажалай гол продуктнуудые гүрэндэ худалдаха, тушааха табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэв. Тиихэдэ ажахынууд табан жэлэй түсэбһөө гадуур 43 мянган тонно таряа, 24 мянган тонно хартаабха, 13,3 мянган тонно мяха, 44 мянган тонно һү, 2312 тонно нооһо гүрэндөө тушаагаа, худалдаа.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумһээ хойшо эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдые худалдан абаха гүрэнэй үнэ сэнгэй дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар колхоз, совхозууд таряан, мал ажалһаа продукци ехээр абажа, гүрэндөө ехээр, илангаяа түсэбһөө гадуур тушааха, худалдаха гэжэ оролдодог болоо. Мүн энээнэй ашаар ажахынуудай гол һалбариһаа ашаг олзо ехээр оруулагдадаг болоо.

Тусхайлбал, энээнэй урдахи табан жэлдэ (1961—1965 онуудта) республикын колхозууд эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдалгаһаа 192.918 мянган түхэриг оруулһан һаа, үнгэрэгшэ табан жэлдэ 285 525 мянган түхэриг олзо оруулаа гэхэ гү, али энэнь 48 процентээр ехэ болоо. Совхозуудай эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалгаһаа оруулһан ашаг олзонь энэ үе соо 49 процентээр дээшэлбэ. Илангаяа ямар продукци худалдалгаһаа ашаг олзо ехээр оруулагдааб гэбэл, орооһо таряа худалдалгын олзо 64 процентээр ехэ болоо, хониной мяхан—3 дахин ехэ, шубуунай мяхан—10 дахин ехэ ашаг олзо үгэдэг болоһон байна.

Харин тиихэдэнь, эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдые худалдалгаһаа ашаг олзо орохоһоо байтагай гарзань зарим тэды ехэ болоо. Илангаяа үхэрэй мяха, нооһо худалдалгаһаа абтадаг ашаг олзо бага болоо, тиихэдэ һүн бүри гарза ехэтэй болоһон байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, эдэ һалбаринуудта шиидхэгдээтүй асуудалнуудай үшөөл олон байһые гэршэлнэ.

Иигээд ерэхэдээ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо, колхоз, совхозуудта ажалай эмхидхэлые һайжаруулха тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй эрилтэ манай ажахынуудта айхабтар ехэ удха шанартай. Түбхын түрүүн колхоз, совхозуудта ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулха, хүнүүдэй ажалай түлөөһые гуримшуулжа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр, гаргаша багатайгаар абаһанай түлөө зүбөөр урмашуулха гээшэ гол шухала гэжэ съездын Директивэнүүд соо онсолон заагдана. Юһэдэхи табан жэлдэ бүхы совхозууд ажахын тоосоондо оруулагдаха байна.

Эдэ хэмжээнүүд хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо байһанинь лабтай.

Наймадахи табан жэлдэ республикын колхоз, совхозуудай зарим һалбаринууд, илангаяа мал ажал яахадаа гарзатаа гээшэб гэһэн асуудал гарана. Шэнжэлжэ үзэхэдэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын ургалта, тэрээндэ хэгдэһэн ажалай гаргашын хэмжээн хоёр тааралданагүй, хоорондонь алгасаан ехэ гарана. Жэшээлхэдэ, колхозуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын жэлэй дунда зэргын хэмжээн урда табан жэлэйхиһээ 15,4 процентээр ехэ болоһон аад, харин эдэ продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ хэгдэһэн гаргашань 47,6 процентээр дээшэлээ бшуу. Ондоогоор хэлэбэл, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын ургалтада орходоо тэрээнэйнь гаргаша гурба дахин түргөөр ургаһан болоно. Энэ талаар совхозууд барагаар хүдэлөөшье һаа, тэдэнэй олонхи һалбаринууд үшөөл гарзатай зандаа.

Үнгэрһэн табан жэлдэ урдынхида орходоо совхозуудта хартаабхын, гахайн мяханай, үндэгэнэй өөрынь үнэ сэн зарим тэды хямдараа. Тиихэдэ колхозуудта гансахан шубуунай мяханай өөрынь үнэ сэн бага зэргэ хямдараад, харин бусад продуктнуудай гарша үшөө ехэ болоһон байна. Тусхайлбал, хартаабхын, нооһоной, үхэрэй, хониной мяханай өөрынь үнэ сэн 30 процентээр дээшэлээ. Совхозуудта овощ, үбһэнэй өөрынь үнэ сэн 1,5 дахин ехэ болоһон байна.

Колхозуудта лаб үгтэдэг түлөөһэнэй тогтомол гуримда ороод, хүнүүдэй салин хүлһэнэй дээшэлһэнһээ болоод, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй өөрынь үнэ сэн зарим тэды ехэ болоо.

Гэхэтэй хамта, колхоз, совхозууд хүнүүдэй хэһэн хүдэлмэриин түлөөһые ехэ болгоод, тэрээнтэеэ хамта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, саг, хүсэ багаар гаргажа, ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохын тула үшөөл ёһоор оролдоногүй. Юуб гэхэдэ, республика доторнай энээнһээ урда нэгэ хүнэй хүдэлһэн үдэр соо 8 түхэриг 25 мүнгэнэй продукци үйлэдбэрилэгдэдэг байһан һаа, һүүлэй хоёр табан жэл соо тэрэнь оройдоол 9 түхэригтэ хүрөө. Харин энэ үе соо нэгэ хүнэй хүдэлһэн үдэртэ ажалайнь түлөөһэн 44 процентээр ехэ болоо ха юм.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, абтаһан эдеэ хоолой зүйлнүүдэй өөрынь үнэ сэнгэй хямда байха бүринь ажахынууд ашаг олзо ехээр оруулха, экономиконь түргэн бэхижэхэ байна ха юм. Тиимэһээ ажалай гаргашые али болохоор хороожо, үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо гээшэ мүнөө колхоз, совхоз бүхэнэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

А. ДЕРИГЛАЗОВ, аспирант.

Анатолий Васил[...] Максимов Улаан-Үдын [...]на бүтээлгын заводой [...] хим слесарьнүүдэй [...] юм. Энэ нүхэр КПС[...] XXIV съездын хүндэл[...] мүрысөөндэ эрхимлэжэ, [...] гэдэхи кварталай дааба[...] болзорһоонь 10 хоно[...] урид дүүргээ һэн. Мүн[...] шье хүдэлмэридөө һайн [...] жалта туйлана. Тэрэнэй [...] тээһэн продукци хододоо [...] хим шанартайгаар абт[...] байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А[...] Максимов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фо[...]

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ[...]

СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын предпри[...] ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-[...] орден болон медальнуудаар шагнаха тухай

Хэлхеэ холбоо, телевидени болон радио-дамжуулгые хүгжөөхэ талаар табан жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэһэнэйнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Бальжуров Бадма Данзановичые—хэлхеэ холбооной Петропавловкын ашаглалга-техническэ узелай монтер.

Заборский Ефим Максимовичые—Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин монтер.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Жаркой Николай Ивановичые—хэлхеэ холбооной Петропавловкын ашаглалга-техническэ узелай монтер.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Бобков Ефим Григорьевичые—хэлхеэ холбооной Хэрэнэй ашаглалга-техническэ узелай монтер.

Бурлакова Татьяна Никитьевнае—хэлхеэ холбооной Кабанскын узелай отделениин начальник.

Дашинимаев Даба-Дагба Дашинимаевичые—хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин главна инженер.

Костромина Галина Иннокентьевнае—Улаан-Үдын почтамтын сортировщигуудай бригадир.

Кушенков Григорий Павловичые—Улаан-Үдэ хотын радиотрансляционно узелай монтер.

Нестерова Лариса Дмитриевнае—Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин телеграфистка.

Пономаренко Александр Ивановичые—«Связьстрой-6» трестын барилга- хабсаралгын управлениин начальник.

Попова Ольга Яковлевнае—Улаан-Үдын почтамтын почтальон.

Сутурин Михаил Семеновичые—хэлхеэ холбооной Хориин ашаглалга-техническэ узелай монтер.

Халбаева Ксения Мондотовнае—Улаан-Үдэ хотын радио-трансляционно узелай главна инженер.

Цырендондопов Чойжи Намитовичые—хэлхеэ холбооной Хяагтын аймагай узелай почтальон.

Шайдурова Агния Сергеевнае—хэлхеэ холбооной Сэлэнгын аймагай узелай отделениин начальник.

Щербинин Петр Дмитриевичые—хэлхеэ холбооной транспортна конторын шофер.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Андреева Полина Даниловнае—хэлхеэ холбооной Түнхэнэй узелай отделениин начальнигай туһалагша.

Басагадаева Дулма Галсановнае—хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын почтамтын отделениин начальник.

Борголов Александр Петровичые—Улаан-Үдын почтамтын начальник.

Буторова Евдокия Семеновнае—хэлхеэ холбооной Прибайкалиин аймагай узелай телефонистка.

Вербилова Екатерина Сафроновнае—хэлхеэ холбооной Зэдын аймагай узелай телефонистка.

Кожевников Александр Кузьмичые—радиорелейнэ магистралиин № 12 ашаглалга-техническэ районно управлениин начальник.

Лускин Зуся Юдовичые—хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын ашаглалга-техническэ узелай начальник.

Молчанов Николай Николаевичые—Улаан-Үдын радиоцентрэй цехэй начальник.

Морозов Борис Алексеевичые—«Связьстрой-6» трестын барилга-хабсаралгын управлениин бригадир.

Очиров Батомунко Ринчиновичые—хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын электротехникумэй директор.

Пудышев Николай Никоноровичые—хэлхеэ холбооной Хойто-Байгалай аймагай узелай монтер.

Скосырская Антонина Ионовнае—хэлхеэ холбооной Баунтын аймагай узелай оператор.

Стукова Анна Владимировнае—хэлхеэ холбооной Хориин аймагай узелай ахалагша телефонистка.

Турлай Николай Степановичые—хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин начальнигай орлогшо.

Федюнина Клавдия Павловнае—хэлхеэ холбооной Баргажанай аймагай узелай отделениин начальник.

Хаустов Павел Петр[...] хэлхеэ холбооной үйлэдбэр[...]ническэ управлениин ахал[...]женер.

«ШЭН ГАБЬЯАТА А[...] ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯ[...]

Горшкова Мария Нико[...] хэлхеэ холбооной Захаа[...]магай узелай оператор.

Осколкова Анна Макси[...] «Союзпечатиин» Ула[...] агентствын киоскер.

Пашилова Лидия Але[...]нае—Улаан-Үдын телегра[...]фонно станциин инженер.

Суздальницкая Ена Да[...]—Улаан-Үдын радиоцент[...]лагша инженер.

Черных Устинья Федор[...] хэлхеэ холбооной Загар[...]гай узелай отделениин нач[...]

Шаликов Григорий Семе[...]—хэлхеэ холбооной Ул[...] ашаглалга-техническэ узе[...]тер.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬ[...] ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯ[...]

Белобородова Екатери[...]евнае—хэлхеэ холбооной Яр[...] аймагай узелай почтальон.

Варфоломеева Александ[...]левнае—хэлхеэ холбооной [...] Шэбэрэй аймагай узелай [...]он.

Гаськова Ольга Юрье[...] Улаан-Үдын телеграфно-те[...] станциин телеграфистка.

Дубинин Алексей Льво[...] хэлхеэ холбооной траспорт[...]торын слесарь.

Орлова Галина Федор[...] Улаан-Үдын почтамтын [...]фистка.

Прокопьев Григорий Са[...]чые—хэлхеэ холбооной [...]риин-техническэ управлен[...] дэлмэришэн.

Протасова Татьяна Дмит[...]—хэлхеэ холбооной Бэшүү[...]магай узелай телеграфист[...]

Рубцова Надежда Дороф[...]—хэлхеэ холбооной Хэжэн[...]магай узелай почтальон.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүү[...] **Н. ПОДГОРН[...]**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секре[...] **М. ГЕОРГА[...]**

Москва, Кремль,
1971 оной майн 4.

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. Усть-Илимскэ ГЭС-эй барилга үдэр бүри үргэдэжэ байна. Барилга дээрэ дүршэл ехэтэй хабсаргагша Д. С. Тихоновскиин хүтэлбэрилдэг бригада түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Илимскэ ГЭС-эй барилгын талмай дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ ГАЗАР ЭЛДҮҮРИЛЭГДЭНЭ

Захааминай аймагай Далахайн совхозой хүтэлбэрилэгшэд ниитын адууһа малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Эндэхи малшад сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргажа, газараа һайнаар утэгжүүлнэ. Сабшалан дээрэхи модо, шулуун түүгдэжэ, сэбэрлэгдэнэ.

Совхозой нэгэдэхи отделениин Түглэ гэжэ газарта үнгэрһэн жэлэй намар 10 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, хорёологдоһон байгаа. Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдоһоной һүүлээр ажахын түб һууринда дүтэхэнэ 60 гаран га шэнэ газар хахалагдаа, мүнөө элдүүрилгэ хэгдэжэ байна. Энэ талмайе хорёолхын тула хоёр үдэрэй туршада олон хүнэй хабаадалгатай воскресник үнгэргэгдөө. Шэнэ газар элдүүрилхэ хүдэлмэридэ совхозой нэгэдэхи отделениин дүршэлтэй механизатор Федор Жамбаловай оруулһан хубита томо ехэ гэжэ хэлэлтэй.

Шэнээр хахалагдаһан газарайнгаа ехэхэн хубидань зелёнкэ, заримандань олон жэлэй ногоо тарихаар эндэхид харааланхай.

Манай корр.

БАЯСАМААР ДҮНГҮҮД

Сабшалан ба бэлшээриин газар һайжаруулха хүдэлмэри Хориин аймагта үргэлжэлһөөр. Энэ хүдэлмэридэ аймагай леспромхозууд, предприяти болон эмхи зургаануудай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Майн түрүүшын арбан хоногой мэдээгээр, аймагай совхозууд сабшалангай газар дээрэ 12436, таряанай газар дээрэ 3586 тонно шэбхэ гаргаа. Гурба мянга шахуу гектар сабшалан шулуу болон элдэб бог буртагһаа сэбэрлэгдэбэ. Болдог тэгшэлхэ, һөөг бургааһа отолхо, һубаг ханааб заһаха, сэбэрлэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн шэнэ ба хуушан гидробарилганууд хэгдэжэ, заһабарилагдаа. Сабшалан ба таряалангай 2384 га дээрэ 4900 гаран центнер минеральна утхэжүүлгэ оруулагдаа. 8800-гаад гектар сабшалан, таряалан уһалагдаба.

Лугомелиоративна 7 отряд, 44 звено аймагай совхозуудта хүдэлөө. Тэдээндэ гусенична, колёсно 23 трактор даалгагдажа үгтэһэн байха юм. Хоёр һарын туршада 146 луговод, насосно 5 станци хүдэлөө.

Энэ хүдэлмэри Хүрбын, Анаагай, Дээдэ-Тайлсын совхозуудта эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, дүршэлтэй луговодууд Т. М. Лужнаков, Е. Р-Д. Ринчиндоржиев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отрядууд һайнаар хүдэлөө. Эдэ отрядууд эмхитэйгээр, бэлэдхэл һайнтайгаар хоёр һарые эхилһэн байна. Тэдэнэр сабшалан ба таряалангай газар һайжаруулгын ехэ хүдэлмэри хэбэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

Үүлтэртэ малаа олошоруулая

ЭМХИДХЭБЭЛ, ЭСЭСТЭНЬ ХҮРГЭХЭ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, ойрын жэлнүүдтэ мал ажалаа хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ, нооһо бүри элбэг дэлбэгээр тушаажа, ажалшадай эрилтые дүүрэнээр хангахын тула аймагаймнай колхоз, совхозуудай малшад, хонишодой урда айхабтар ехэ хараа түсэбүүд табигданхай. Тиин энэ зорилгоёо бэелүүлжэ, адууһа малайнгаа ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ, нэн түрүүлэн нооһо ехэтэй хонидые, мяхалиг, үдхэн һүтэй һайн үүлтэрэй мал олоор үсхэбэрилхэ ёһотойбди.

Һүүлэй жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолон харахада, аймагаймнай ажахынуудта энэ талаар горитойхон илалта туйлагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, үнгэрһэн арбаад жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө мянган килограммһаа дээшэ бэшэ һү һаадаг байбал, мүнөө энэ хэмжээнь аяар 2500—3000 килограммда хүргэгдэнэ. Тэрэшэлэн үүсэлэгдэхээр тушаагдаһан малайшье шэгнүүр нилээд нэмээ.

Мүнөө колхоз, совхозуудтамнай малай үүлтэр һайжаруулха һүрэгүүд эмхидхэгдэнхэй. Эндэ гол түлэб холимог үүлтэрэй үхэрнүүд харууһалагдадаг. Тэрэшэлэн һү һаалиин үүлтэртэ фермэнүүдтэ һайн үүлтэрэй үнеэдые харууһалнабди. Гадна адууһа малайнгаа үүлтэр һайжаруулжа, шэмэтэ тэжээлээр хангаад, үдэр бүхэнэйнь рационие, зоотехническэ заабаринуудыень алдуулангүй эдеэлүүлһэнэйнгээ ашаар зарим ажахынуудай һаалишад һү һаалияа урдынхиһаа һүраггүй дээшэлүүлжэ шадаһан юм. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ аймагаймнай үүлтэртэ малай гүүртэнүүдтэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2099 килограмм һүн һаагдаһан байгаа. Тиихэдэ Химнын совхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 2331 килограмм һү һааһан юм. Мүн Сэлэнгын совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхи 2277—2330 килограммда хүргэжэ шадаа [illegible]

Адууһа малай үүлтэр һайжаруулха талаар Сэлэнгын аймаг республика дотороо мэдээжэ болонхой. Ушар иимэһээ мүнөө үедэ колхоз, совхозуудтамнай һайн үүлтэрэй бүхыдөө 1648 үхэр (тэрээнэйнь 777-ниинь үнеэд) хэдэн гүүртэнүүдтэ харууһалагдана. Гадна үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада аймагаймнай ажахынууд жэл бүри 400—500 шахуу үүлтэртэ тугал, буруунуудые хүршэ аймагуудайнгаа колхоз, совхозуудта худалдаһан юм.

Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулхадаа ажахынуудаймнай мэргэжэлтэд үнеэдэй ашаг шэмыень хараадаа абажа, түүбэрилэн илгажа олошоруулхые хүсэдэг. Энэнь һайшаагдамаар. Тиин саашадаа энэ хэрэгээ бүри эмхитэйгээр ябуулбал, зорһондоо хүрэхэнь дамжаггүй гэжэ һанагдана.

Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри аймагаймнай колхоз, совхозуудта хаа хаанагүй адли ябана гэхын аргагүй. Зарим ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд һаалиин гол һүрэг үнеэдые шэнэдхэхэ, хашараг, гунжануудые харууһалха хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулдаг байна. Һү ехэтэй үнеэдһээ гараһан эмэ гунжадые шэлэн илгадаггүй юм. Тиихэдэ зарим газарта искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэхынгээ хажуугаар муу үүлтэрэй буха һүрэгтөө табижа, зоотехническэ заабаринуудые бүдүүлигээр хазагайруулдаг.

Олонхи ажахынуудта, илангаяа «Эрдэм», Карл Марксын, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта һү ехээр үгэдэг, түл түрэсөөрөө һайн үүлтэрэй үнеэд нютагай үүлтэрэй малаар суг адуулагдана. Иигэжэ һайн үүлтэрэй, һү ехэтэй үнеэд һүрэгһөө амяарлагдангүй, һаагдаһан һүнэйнь хэмжээ, тоһолигые үдэр бүри тэмдэглэжэ, түл түрэсэнь, уг унгинь элирүүлэгдэнгүй, муудажа байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Гадна мэргэжэлтэднай малаа шэлэн илгаха (бонитировко хэхэ), үүлтэрыень элирүүлхэ, голодохо[illegible]до гаргаха хүдэлмэреэ хаһа сагтань һайнаар үнгэргэдэггүй байха юм. Тэрэшэлэн эдэ ажахынуудта малай үүлтэр һайжаруулха түсэб зохёогдоогүй байһаар.

Шэнэ табан жэлдэ малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ, тиигэжэ һү, мяха, нооһо ехээр үгэдэг үхэр, хони олоор үсхэбэрилдэг болохо тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдтэ онсо тэмдэглэгдэнхэй.

1974 ондо аймагаймнай ажахынуудта үсхэбэрилэгдэдэг үүлтэртэ эбэртэ бодо малай тоо бүхыдөө 2000 (тэрэ тоодо 1400 үнеэн) болохоор хараалагдана. Тиихэдэ эдэ һүрэгүүдэй 20 процентнь сэбэр үүлтэрэй байхаар түсэблэгдэнхэй. Гадна энэ зорилго бэелүүлхэдээ, адууһа малаа гол түлэб мяха, һү ехэ үгэхэ шэглэлтэйгээр үсхэбэрилхэ шухала. Симментал үүлтэрэй малые саашадань улам һайжаруулхын тула тэдэниие оролдосотойгоор һааха хэрэгтэй.

Бэеэр томо, хүндэ шэгнүүртэй үхэр мяханайшье, һүнэйшье талаар булюу, ашаг шэмэ ехэтэй байдаг. Тиимэһээ һайн симментал үүлтэрэй үнеэдые үсхэбэрилхэдөө, шэгнүүрыень хараадаа абалсаха болоно. Ойрын жэлнүүдтэ ажахынуудаймнай малшад, мэргэжэлтэд үүлтэртэ малай фермын үнеэдэй тус бүриин шэгнүүрые 550 килограммда, юрын фермын үнеэдэй шэгнүүрые 500 килограммда хүргэхөөр хараална.

Үнеэдэй үүлтэрые элирүүлхэдээ, гурбан бүлэг болгон илгахада һайн. Нэгэдэхи бүлэгтэнь ехэ, үдхэн һүтэй үнеэд ородог. Тэдэниие үсхэбэрилгэдэ үлөөдэг юм.

Хоёрдохидонь, уридшалан шэлэгдэһэн малда хүрэхэгүйшэг түхэлэй үхэрнүүд амяарлагдаха байна. Эдэнэй зариманиинь үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэнэ. Харин гурбадахидань—үлэгшэ малынь бүхыдөө оруулагдаха болоно. Тэдэнь хойшоо голдуунаа гаргагдаа ушартай.

Тэрэшэлэн адууһа малайнгаа үүлтэрые эрид һайжаруулхын тула хүгшэрһэн үнеэдые һэлгэхэ хашараг, гунжануудые тугалһаань эхилээд һайнаар харууһалха шухала. Тиихэдээ нэгэдэхи бүлэгэй үнеэдһээ абтаһан тугалнуудые шэлэжэ, тусхай фермэдэ гү, али гүүртэдэ харууһалха, бусадһаа үлүү нормоор һү уулгагдаха, һайнаар эдеэлүүлэгдэхэ эрилтэтэй. Тиимэ фермэдэ 6 һаа дээшэ һаратай, 140—450 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй тугалнууд абтаха юм. Тиихэдээ тэдэниие хэдэн бүлэг болгодог: нэгэниинь—6-һаа 12 һаратай, нүгөөдэнь—12-һоо 16 һаратай, гурбадахинь — 16-һаа 20 һаратай, дүрбэдэхинь — 20-һоо 24 һаратай мал илгагдана. Эмэ хашарагуудые 16 һаратай болоторнь уянгүй харууһалаад, һүүлээрнь үрэжүүлхэдээ, түрэлгэдэ бэлдэхэдээ уяжа һургадаг юм.

Тугаллахаһаань 2-3 һара урид гунжануудаа һаалиин гүүртэнүүдтэ хубаажа, һаалишадта даалгажа үгэдэг. Һаалишад эдэ гунжануудаа уяанда байлгажа, холимол тэжээл эдюулжэ һургана, үдэр бүри дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаажа, һайнаар аршадаг, нидхэрдэг байха юм.

Мүнөө үедэ аймагаймнай колхоз, совхозууд ашаг шэмэ ехэтэй малай гүүртэнүүдые эмхидхэхэ яһала аргатай, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр ядамаргүй хангагдана бшуу. Тиимэһээ ойрын жэлнүүдтэ һайн үүлтэрэй гунжануудые үсхэбэрилхэ тусхай гүүртэнүүдые бии болгохо талаар горитойхон анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулхадаа, үнеэдэй тус бүриинь тоо бүридхэл таһалгарлагүй хэжэ, ашаг шэмэ ехэтэй малые элирүүлжэ байха болоно. Тиихэдэ һүнэйнь тоһолигые хараадаа абажа, 10 хоног бүхэндэ нэгэ удаа һүнэй гарасые шалгаха. Гадна тоо бүрид[illegible] дэбтэрнүүдтэ оруулагдаха [illegible]

Хэнэйшье мэдэхээр, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри гаша ехэтэй, нилээд хүшэр [illegible] Теэд энээниие эмхитэйгээр, [illegible] гаряагүй ябуулбал, гаргаша[illegible] гэн саг соо харюулагда[illegible] Тиимэһээ энэ хэрэгые айлт[illegible]рилтагүйгөөр эмхидхэхэ шу[illegible]

Малай үүлтэр һайжаруул[illegible] дэлмэриин дүн имагтал [illegible] мэргэжэлтэдэй дүршэл [illegible] һаа, ажалайнь эмхидхэлһэ[illegible] дулдыдадаг байха юм. Мүнө[illegible]тэр һайжаруулха гүрэнэй с[illegible]нуудта ашаг шэмэ ехэтэй [illegible] рекорд классай буханууд [illegible] бии. Тиин эдэ буханудаа [illegible] хэрэглэжэ, үнеэдые гол түлэб [illegible] классай буханудай үрэ[illegible]жүүлхэ шухала болонхой. Г[illegible] хамта, ажахы бүхэндэ му[illegible]зэр зэмсэгүүдээр, түхеэрэ[illegible] дээр хүсэд хангагданхай [illegible]ственна үрэжүүлгын пункт[illegible] барихаар саг тулаа. Гадна һа[illegible] гүүртэнүүдтэхи искусстве[illegible]гаар үрэжүүлгын ябасые һ[illegible] шалгажа, дутагдалыень са[illegible] усадхажа байха бологдоно.

Байгша ондо колхоз, со[illegible]дай мэргэжэлтэд, хүтэлбэри[illegible] малай үүлтэр һайжаруулха [illegible]мэриингөө саашанхи хараа з[illegible]нуудые, түсэбые түргэн са[illegible] зохёожо, энэ талаар хэгдэх[illegible] ажалаа гуримшуулха шуха[illegible]

Тэрэшэлэн энэ ажалаа ул[illegible]гэдхэхын тула жэл бүхэндэ [illegible] выставкэнүүдые, зүблөөнүүд[illegible] гэргэжэ байбал, һайн һэ[illegible] һанагдана. Иигэжэ малай [illegible] һайжаруулха, ашаг шэмые[illegible]шэлүүлхэ хүдэлмэри эмхит[illegible]наар ябуулбал, энэ табан [illegible] хараалагдаһан түсэб, уялга[illegible] болзортонь бэелүүлхэ бай[illegible] дамжаггүй.

А. ВИНОГРАДО[...], гүрэнэй племстан[...] зоотех[...]

Сэлэнгын аймаг.

МҮНӨӨДЭР—АФРИКЫЕ СҮЛӨӨЛЭЛГЫН ҮДЭР

ТЭМСЭН БОДОhОН ТҮБИ

«Гол юумэн гэхэдэ, национальна сүлөөрэлгын түлөө ...мсэл бодото дээрээ олон оронуудта феодальнашье, мүн капиталисшье мүлжэлгэтэ харилсаануудта эсэргүү тэмсэл боложо, урган хүгжэнэ.

Хүгжэлтын капиталисбэшэ замда орохон гэхэ гү. али ...ашадаа социалис общество байгуулха хараа шугам баримталhан үсөөн бэшэ оронууд мүнөө Ази болон Африкада бии. ...нэ замаар олон гүрэнүүд дабшана. Тэдэ гүрэнүүдтэ арад ...олониитын аша туhада харюусама, национальна талаараа ...ээ даанхай байдал бэхижүүлгэдэ туhатай социальна гүнзэ... хубилалта бэелүүлэгдэнэ. Саашаа болохо бүреэ иимэ хубилалтанууд бүри ехээр хэгдэнэ.

Национальна, социальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй зүгhөө империализмын эээрхэлгэдэ добтолго элдэб янзын аргаар бэелүүлэгдэнэ. Гэбэл, социализм баримталдаг оронуудта империалис эээрхэг баяшуулай зөөри гүрэнэй мэдэлдэ абтана. Энэ ушар хадаа революционно-демократическа политикын экономическа үндэhэ hуури болодог гүрэнэй зөөрие бэхижүүлгэдэ, хүгжөөлгэдэ туhална. Жэшээлэн хэлэбэл, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада бүхы промышленна үйлэдбэриин 85 процентнь гүрэнэй мэдэлэй болонхой... Алжирта империалис зөөрие гүрэнэй мэдэлдэ абаха талаар горитойхон шэнэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. Гвинейдэ, Суданда, Сомалида, Танзанида хариин олон предприятинууд, банкнууд, худалдаанай компанинууд гүрэнэй гарта үгтэнхэй.

Мүн олон миллион тоото таряашадай хуби заяанда хабаатай орёо асуудал болохо газар тухай асуудалые шиидхэхын тула ехэ хэмжээнүүд абтана. Хэрбээ гансахан үнгэрhэн табан жэл тухай хэлэхэ болоо hаа, ОАР-та, Сиридэ газарай талаар шухала хубилалтанууд хэгдээ. Тэрэшэлэн Суданда, Сомалида иимэ хубилалтануудай эхи табигданхай. Энэ жэлдэ Алжирта газарай талаар хубилалта хэгдэхээр соносхогдоо. Конгын Арадай Республикада (Браззавиль) бүхы газар, тэрэнэй баялиг гүрэнэй зөөри болгогдонхой».

(Л. И. БРЕЖНЕВ.
КПСС-эй XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлhээ).

БҮХЫ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭХИ ТЭМСЭЛ

...периализм ба неоколониализмда эсэр... шанга тэмсэлэй оршон байдалда ...ые сүлөөлэлгын үдэр мүнөөдэр тэм...дэжэ байнхай.

...периалис гүрэнүүд хадаа Африкын гү...дэй байгаалиин баялигые хомхой хоб... мүлжэн ашаглажа үргэлжэлhөөр, ...ан экспортын гол продуктнуудай үнэ ...е доошонь ходо дараhаар, худалдаа ...анай тэгшэ эрхэгүй ёhо гурим баад...үргэлжэлhөөр. Империалистнууд Аф...аа жэл бүри 5 миллиард долларой ... олзо тэрэнэйнгээ ашаар абадаг.

...ри колониальна саг үеын уг узуур... культурна, эрэмдэг дутуу шэнжэ ... Африкын олон ороной экономикодо ...ше хүрэтэр байhаар. Тэдэнэр мүнөө...хүрэтэр түүхэй эд хилын саана гарга...далдаад, мүнгэ олодог байха юм. Тех...ээ дэбжэлтын үргэн дардам харгын ...талада мүнөөшье хүрэтэр Африка ...р гэжэ хэлэхэдэ болохо. Имагтал ...триализаци бэелүүлжэ, өөрын национальна экономико бии болгожо, империалистнуудай мэдэлhээ бүримүhэн гаража болохо гэжэ Африкын хүтэлбэрилэгшэд бүрил өлөөроо ойлгодог болоожо байнхай.

Аддис-Абебэдэ hая болоожо дүүрэhэн Африкын бэеэ даанги гүрэнүүдэй промышленностиин ба худалдаа наймаанай министрнүүдэй зүблөөн индустриализациин асуудал шиидхэхэ тухай зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Конференцидэ хабаадагшад, тусгаарлабал, Хойто Африкын, Нигериин, Танзаниин түлөөлэгшэд экономико хүгжөөлгэдэ энгэй капитал зааханшье хэрэглэhэнэй хэрэггүй гэжэ мэдүүлhэн байнад. Дотоодынгоо арга боломжо бүри ехээр ашаглаха, бэеэ даанги национальна экономико тон богони болзор соо байгуулха гэжэ тэдэнэр хэлсэбэ. Империалис гүрэнүүдэй экономическа баалалтаhаа сүлөө болохо арга бэеэ даанги экономико олгохо байна бшуу. «Национальна сүлөөрэлгэдэ анхан зорюулагдаhан дэлхэйн бүмбэрсэгэй олонхи зоной хүдэлөөн копитализмда ба имериализмда эсэргүү хүдэлөөн болохо» гэжэ В. И. Ленинэй научна ёhoop таажа хэлэhэниинь эдэ бүгэдэ батална харуулна ха юм. (5-дахи хэблэл, том 44, нюур 38).

Хүгжэлтын капиталисбэшэ харгыда орохон хэдэ хэдэн гүрэн социально-экономическа шухала хубилалта hүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлбэ. Жэшээнь, гол баялигынь зэд болгошо Замбиин правительство баруунай монополинуудай хомхой хобдогые болюулха гэжэ шиидэбэ. «Роан селекшн траст», «Англо-Америкэн корпорейшн» гэхэ мэтын зэд үйлэдбэрилэгшэ капиталис тон томо компанинуудые Замбиин правительство гүрэнэй мэдэлдэ абаhан, Танзанида банкнууд, страховой компанинууд гүрэнэй мэдэлдэ оронхой. Гадаадын худалдаа наймаан баhал гүрэнэй хиналта доро табигданхай. Конгын Арадай Республика саахарайнгаа промышленностиие гүрэнэйнгөө мэдэлдэ дууhан абанхай. Энэ гүрэн оронойнгоо ой модоной баялиг, электростанцинуудые, аэродромуудые хиналта дороо барижа байдаг. Нефть абалгаhаа ородог олзын ехэ хубиие Нигериин правительствада үгэжэ байха гэhэн хэлсээндэ гараа табихыень нефтиин компанинуудые энэ ороной федеральна правительство баадхаhан байна. Гвиней, Сьерра Леоне болон Сомалида гүрэнэй зөөри арьбадхаха талаар шухала хэдэ хэдэн хэмжээнүүд абтаhан байна.

Капиталисбэшэ зам шэлэhэн гүрэнүүдэй дүй дүршэл ба амжалтанууд колониализмын хүшэр хүндэ хойшолон усадхаха хэрэг эдэ оронуудта тон түргэнөөр ябажа байна гэжэ харуулна.

Африкада болоожо байгаа hайн хубилалтада империалистнууд дурагүй. Монополинуудай тон ехэ ашаг олзо хойшодоошье хангахын тулада, капиталис юртэмсэ дотор африкан оронуудые хойшодоошье барижа байхын тула империалистнууд бузар булай ямаршье юумэ хэхэhээ тунхаринагүй. «Урдын колони байhан гү, али капиталис мүлжэлгын гэнжэhээ мултаржа байhан бусад оронуудай арадуудые зонхилхо гуримаа хамгаалхые гү, али hөөргэнь hэргээхые hэдэдэг империалистнууд ямаршье муухай ябуулга хэхэдээ hаатахагүй»—гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежнев хэлэhэн байгаа.

Тэрэ хэлээшынь зүб байhые олон баримтанууд харуулна. Сьерра Леоне ба Суданда, Конгын Арадай Республика ба Гвинейдэ үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта гүрэнэй урбалта үйлэдэхэ гэжэ hэдэгшэдые сохом лэ империалистнууд дэмжэжэ байhан байна. Хүгжэлтын капиталисбэшэ зам хүдар сэб сэхэ орохон Сомалиин хуулита правительствые унагааха гэhэн hэдэлгэ мэнэ hая гутамшагаар буруу hүрөө бэлэй.

Түрүү хараа бодол баримталагша правительствануудые унагааха, Африкадахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө дараха империалис түсэб табихадаа, тэдэ империалистнууд үндэhэ яhанай илгаа баримталагша колониальна засаг түрэдэ гол түлэб түшэглэдэг байха юм. Сенегал ба Замбиин өөрын эрхэтэ байдалые Португалиин талаhаа эбдэhэн олон жэшээнүүд элитэ болонхой. Амгалан тайбан ажаhуужа байгаа хүдөө тосхонууд дээрэ бомбо хаяха, тэдэ оронуудай улад зониие тамалха гэхэ мэтын хорото муухай ааша Португалиин колонизаторнууд гаргажа байдаг.

ЮАР-ай расистнууд, Родезидэхи Смит гэгшын хархис засаг түрэ империализмын эгээн габшагай хүсэниинь мүнөөнэй Африкада болоожо байдаг. Урда Африкын республика сэрэгэйнгээ хүсэ шадал бүрил ехээр нэмээжэ байдаг.

ЮАР-та буу зэбсэг худалдаха хорюулаа болюулха гэhэн Англиин правительствын hаянай шиидхэбэри Африка түбидэхи хүсэнүүдэй тэнсүүриие өөрынгөө аша туhада татаха, африкан гүрэнүүдые айлгаха гэжэ Англиин правительствын оролдожо байhыень харуулна.

Империализмтай, неоколониализмтай, расизмтай тэмсэл ябуулха гээшэ Африкын оронуудай мүнөө үеын гол зорилгонь байhаар. Тиимэ тэмсэл ябуулхадаа, Африкын оронууд гансаараа бэшэ. Социалис оронууд, хамагай түрүүн Советскэ Союз Африка түбиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ тон ехэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг.

А. ЖИГУНОВ. (ТАСС).

АГУУЕХЭ ОРОНОЙ ДЭМЖЭЛТЭ

...а Африкаhаа уг гарбалтай ... негр басагантай Лондондо hая ...саа hэм. Тэрэмни дипломированна ...женер-электрик байшоо. Теэд ... яhанай илгаа баримталдаг ... электротехникэ гэhэн ...өөр ойлгомжын яажа таара...hыень гайхаа бэлэйб. Гэбэ... Советскэ Союзда hуралсажа, ...басаганай тиимэ мэргэжэлтэй ...ыень мэдэхэдээ, гайхахаяа бо...hэм.

..., Африка ба Латиин Америкэ ... хүгжэжэ байгаа оронуудтай ... СССР-эй бодото дээрээ нэгэдэ... өөhэдынгөө университедүүд болон ...дуудай үүдые тэдэ оронуудай ...шуулай урда үргэнөөр сэлижэ ...ынь мэдээжэ. Патрис ...ын нэрэмжэтэ арадуудай ... барисаанай университет ...илтоор Москвада байгуулагдаа ... Тэндэнь Ази, Африка болон Латиин Америкын олон ороной хүбүүд, ... түлөөhэгүйгөөр hуралсадаг. ... экономикыень хүгжөөлгэдэ ту... хэдэн мянган мэргэжэлтэдээ ... байгаа тэдэ оронуудта Со... Союз эльгээдэг.

...недтэ Асуанай агуухэ плотина ...ын хойноhоо дэлхэйн олонии... ...лэй жэлнүүдтэ тон анхарал... ажаглан хаража байба. Аса... энэ барилгын дүүрэхэдэнь, ...анай плотина гээшэ ехэшье хэ... бэшэ, тон үнэтэй барилга ...гэхэ мэтээр уншагшадаа ... гэhэн бүтэмжэгүй hэдэлгэ ба... хэблэл гаргаhан байгаа. Гэ... тэрэ мэтын шашалдаанай ху... hайса мэдэжэ байhан бодом... зон тэрээниень арсаhан бай...

...анай боолто плотина хадаа ...дай хоорондохи хани барисаа... харилсаа холбооной гайхамшаг...ээр жэшээ болоно. Тэрэ пло... барилгада СССР-эй хабаадал... ушарынь социалис оронуудай ...hэн туhаламжын hүлдэ тэмдэг ..., улад зоной ухаан мэдэрэлдэ ... хэтэдэ үлэхэ байнал.

...ашье сүлөөрhэн оронууд бэшэ, ...империалис ба колониальна дар... ...hаа сүлөөрхын түлөө тэмсэлээ ...лүүлэгшэ арадууд матери..., политическэ, сэдьхэлэй дэм... абажа, үзэжэ байhаар. Теэд ту...ын бодото шанарые буруугаар ...ха гэжэ баруунай пропаганда ...лэн оролдодог.

Арадуудай сүлөөрэлгын үнэн зүйтэй тэмсэлые дэмжэлгэ совет гадаадын политикын гол ёhо гуримуудай нэгэниинь юм. Түрүүшын социалис гүрэн Зүүн зүгэй тэмсэгшэ арадуудта али бүхы туhаламжа үзүүлхэ аргатай байха гэжэ Агуухэ Октябриин революциин hүүлээр, 1917 ондо Ленин бэшээ hэн. «Түрүү оронуудай пролетариадай гээгдэнги ажалша ниитэдэ туhаламжа үзүүлжэ шадаха, үзүүлхэ ёhотойшье байhан тушаань, мүн совет республикануудай илалта туйлаhан пролетариадай тэдэ олониитэдэ гараа hарбайжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ шададаг болохо тушаань, гээгдэнги оронуудай хүгжэлтэнь мүнөөнэйнгөө ахир шатаhаа гаража болохо тушаань ямаршье арсалдаа буляалдаан байхагүй» гэжэ Ленин бэшээ hэн. (Түгэс зохёолнууд, том 41, нюур 245).

«Социализмын агуухэ илалтануудай 50 жэл» гэhэн элидхэлэйнгээ гадаадын политическэ бүлэг дотор КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев иигэжэ хэлээ hэн: «Арадуудай хэрэгтэ империалистнуудай хамааралсаха ябадалда эсэргүү тэмсэгшэдтэ, империалис эээрхэг түримхэй добтолгодо орохон зондо туhалдагбди, туhалхашьебди. Тиин бодото эрхэ байдал дээрэhээ болоожо, политическэ, дипломатическа, экономическа гү, али сэрэгэй гэхэ мэтын элдэб туhаламжа үзүүлхэбди».

Империалис эээрхэг добтолготой ябуулагдажа байгаа тэмсэлэй түрүү зэргэдэнь вьетнам арад мүнөө үедэ жагсажа байна. Советскэ Союзай интернациональна ёhoop haналаа нэгэдэлгэ, тэрэнэй бүхы талын туhаламжа империализмын зэбсэгтэ добтолгодо харюу үгэжэ байгаа ДРВ-гэй оборонно хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Советскэ Союзай, социалис бусад оронуудай үзүүлдэг саг үргэлжын дэмжэлгые Урда Вьетнамай патриодууд сэгнэнэ гээд Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Национальна фронт нэгэтэ бэшэ тэмдэглэhэн байха юм.

ЮАР-ай, Родезиин, Португалиин колонизаторнуудай дарлалтада эсэргүү тэмсэгшэ Африка түбиин урда захадахи арадууд социалис оронуудай дэмжэлгэдэ баhал хүртэлсэдэг. Гансашье политическэ бэшэ, мүн материальнашье дэмжэлгэ тэдэнэртэ үзүүлэгдэдэг. Гвинейн ба Ногоон Хушуута олтирогуудай бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэгшэ африкан партиин хүтэлбэрилэгшэ Амилкар Кабрал энээн тухай иигэжэ хэлээ hэн: «Социалис оронуудай арадуудай үзүүлдэг тусгаар туhаламжые тэмдэглэхэеэ хүсэнэбди».

Мүн Нэгэдэмэл Нацинууд доторшье Советскэ Союз болбол колониальна засаг түрэдэ эсэргүү эрид шанга тэмсэл ябуулдаг. ЮАР тушаа СССР-эй баримталдаг хараа бодол үндэhэ яhанай илгаа гаргагша засаг түрые буруушааhан, үндэhэн зониие харшалха ябадалда эсэргүү тэмсэгшэ тэмсэлшэдые дэмжэhэн хараа бодол мүн. ЮАР-та эсэргүү хатуу хэмжээнүүдые абаха, политическэ шалтагаанаар хаагдажа байгаа бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ, худалдаа наймаанай, соёлой талаар ЮАР-тай харилсахагүй гэhэн эрилтэ Советскэ Союзай шангаар табиhыень африкынхид мартадаггүй. ЮАР-тахи ашаг олзоёо хаража, баруун оронуудай элдэб эсын мэхэ гаргажа байхадань, харин СССР болбол үндэhэн зониие гэзаашалдаг ябадалые бүхыдэнь буруушааhан, өөhэдыгөө тодорхойлхо талаар колониальна оронуудай эрхые хамгаалhан байна.

Колониальна арадууд ба оронуудта бэеэ даанги байдалай эрхэ олгохо тухай Декларации 1960 оной декабрьда ООН-ой Генеральна Ассамблейн Советскэ Союзай үүсхэлээр абаhаниинь арадуудай тэмсэлдэ ехэхэн хуби нэмэри болоожо ороо hэн. Бүхы түхэлэй, бүхы үзэгдэлэй колониализмые оро сараагүйгөөр дары үгы хэхэ шухала гэжэ тэрэ Декларации дотор тунхаглагданхай.

1917 оной Агуухэ Октябриин социалис революциин илалтань уласхоорондын харилсаае үнэхөөрөөл революционно ёhoop хубилгаба. Арадуудые дарлаха, богоолшолхо империалис политика, колониальна мүлжэлгэ арсажа, бэеэ даанги, эрхэ сүлөөтэ байдал дэмжэхэ гэhэн политика, эб найрамдалые эээрхэг түримхэй добтолгоhоо хамгаалха гэhэн политика бэелүүлдэг гүрэн түүхэ соо анха түрүүшынхеэ бии болоо hэн. Удхаараа социалис, ажалшадай аша туhа хүсэд дүүрэнээр хараhан Советскэ Союзай социальна байгуулалтаhаа гадаадын политикын энэ гол ёhонууд уг үндэhэ абадаг юм.

АЛЕКС ЛА ГУМА.
Урда Африкын уран зохёолшо.
Лондон.

СЕНЕГАЛ. **Африка түбиин тон гоё ниислэлнүүдэй нэгэниинь гэжэ Дакар хото зүбөөр тоологдодог. Мүнөө сагай гоё hайхан үндэр байшангууд.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дакарай түбэй үйлсэнүүдэй нэгэниинь — авеню Рум. ТАСС-ай фотохронико.

«...Хэршье орёо, заримдаа диилдэхэ ушарай гараашье hаа, дэлхэйн үргэн ехэ районуудта олон янзын ниитын хубилалта болоожо байна. Ажалшад эрхынгээ, бодото сүлөөгэйнгөө түлөө, хүнэй нэрэ хүндын түлөө тэмсэлдээ шухала илалта туйлана. Колониальна дарлалта доро байhан оронуудай патриодууд сүлөөрэлгын түлөө эрэлхэг зоригтой тэмсэлээ үргэлжэлүүлhээр.

Манай орон тушаа хэлэхэ болоо hаа, энэ үнэн зүб тэмсэлые бүхыдэнь дэмжэнэбди. Сүлөөрhэн оронуудтай СССР-эй тогтоohон политическэ, экономическа хани харилсаан эдэ жэлнүүдтэ улам хүгжөө. Тэдээнтэй хэдэг манай худалдаа наймаан дэлгэрнэ. Ази болон Африкын олон гүрэнүүдтэ манай хабаадалгатайгаар хэдэн арбаад промышленна, хүдөө ажахын предприятинууд баригданхай. Мүн эдэ оронуудай кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ бидэнэр хубитаяа оруулнабди. Эдэ бүгэдэ али алиндаа аша туhатай юм».

(Л. И. БРЕЖНЕВ. КПСС-эй XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай хэhэн тоосоото элидхэлhээ).

ФЕЦЦАНАЙ ГУРБАН ҮНГЭ

АПН-эй корреспондент Ю. Тыссовскнй гэгшэ Ливиин урда захын Себхи гэжэ губернаторства соогуур аяншалан, тэндэхи үни удаанай түүхын дурасхаалта газарнуудые хараhан, хүн зонойнь байдалтай, заншалтай танилсаhан, мүн тэндэхи хүдөө нютагта болоожо байгаа хубилалта үзэhэн байна.

Тэрэнэй бэшэhэн тэмдэглэлнүүдые хуряангыгаар толилнобди.

Феццан—Ливиин урда захын район: Себхи, Убари гэжэ хоёр томо губернаторства тэндэнь байдаг.

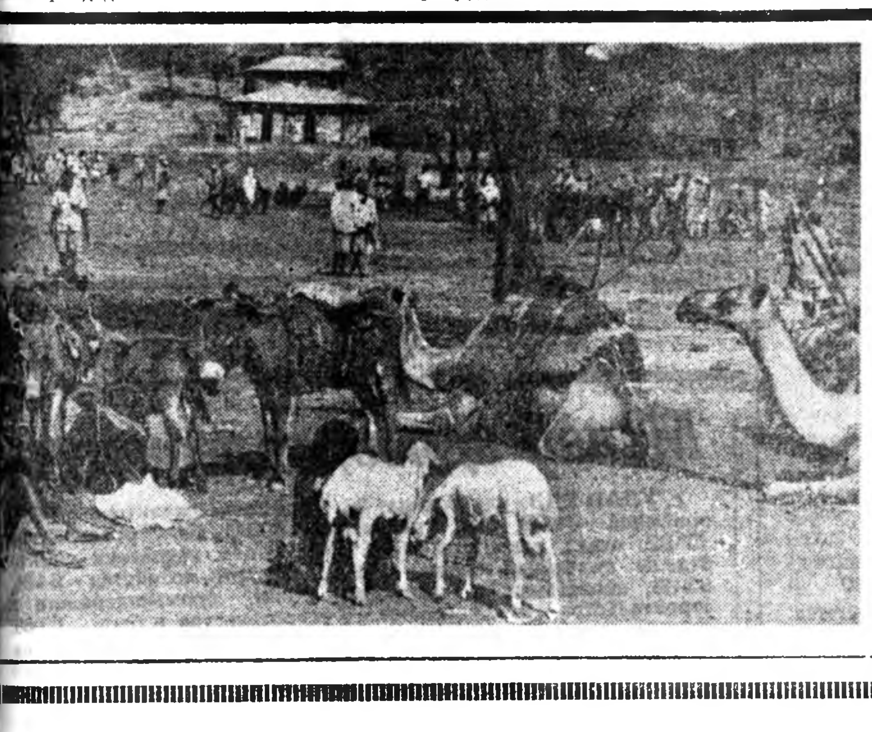
Феццан өөройдоо гурбан үнгэтэй гэлсэдэг. Наранда дүрэhэн хара хаданууд, элhэн губидахи шаргал добонууд, үни хада шэргэшэhэн голнуудтахи ургамалта ногоон зурлаанууд.

...Эль-Аджаль голой ажалша таряашадай байдал тон бэрхэшээлтэй, ядаралтай. Тэдэнэй ажаhуудал уhанhаа бүримүhэн дулдыдадаг. Уhалагдадаг лэ газарта хүдөө ажахын ургамалнуудые тэндэ ургуулжа болодог юм. Джермэ ошоhон хары дээрэ гайхалтай нэгэ барилга хараа hэмди: табан метр үндэр модон рама. Рамые тойроод—ноб ногоон клевер, бишыхан огород, финиковэ тарималмодонууд. Тэрэ жэгтэй барилга «Сани» гэжэ нэрэтэй (манайхяар, «худаг» гээд нэрлэхэдэ болохо).

Участогай эзэн Мухаммед Абдель Джавад гурбан хүбүүдтэеэ хамта маниие угтаба. Эхэнэрнүүдынь сарай соогоо манhаа нюугдашаба. Тиимэ бишыхан участок энэ бүлын хоолой тэжээжэ шадаха юм гэжэ этигэхээр бэшэ. Гэбэшье бүхэли жэл соо эдихын саада тээ, үшөө худалдаха ургаса, тэрэ тоодо финикэ үлэдэг байшоо. «Газаахи худагыемни гүрэн түлөөhэгүйгөөр малтуулжа үгөө» гээд Мухаммед хөөрэбэ. Тэрэмнай—үмсын ажалтай таряашан, энгэй секторей түлөөлэгшэ. Гэхэтэй хамта, газар ехэтэй, тракторнууд ба сеялкэнүүдтэй, хүдөө ажахын бусадшье эрхим техникэтэй гүрэнэй кооперативна ажахы хаяа хадхажа оршодог. Мухаммедэй үмсын бишыхан участок, hангай хүсэтэ томо ажахы—эдэ хоёр Ливиин хүдөө нютагай үсэгэлдэрэй ба мүнөөдэрэй байдал сасуулан харуулhанай үльгэр жэшээтэй.

Себхидэ (губернаторствын түб) хүрэжэ ерэхэдэмнай бензоколонкын хажууда бидэнэртэ—анхан болгар, hүүлээрнь—поляк хэлэн дээрэ хандабад. Ушар юун бэ гэхэдэ, тэндэмнай болгар ба поляк мэргэжэлтэд ажаллажа байдаг байгаа. Уhан ба гэр байра—гэhэн хоёр тон шухала асуудал шиидхэлгэдэнь Ливиин арад зондо тэдэнэр туhалдаг. Жэшээнь, бүхы бүлөөрнь тэжээжэ байдаг тэрэ худагые поляк ханинарай малтажа үгэхыень Абдель Джавад хэзээдэшье мартадаггүй. Тиигээд, Эль-Аджаль гэжэ голдохи эреэ-маряан, зохид гэрхэнүүдтэ hуудаг зон Болгариин «Техноэкспортстрой» гэжэ эмхидэ юрөөлөө табижа hуудаг. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ эмхиин хүдэлмэрилэгшэд «Арадай байшангууд» гэжэ нэрлэгдэhэн олон мянган метр гэр байра Ливиин правительствада барижа үгөө бэлэй. Гансал Эль-Аджаль голдо 140 худаг малтажа, энэ районые уhаар садхаагаабди гэжэ «Цекоп» гэжэ Польшын фирмын хүдэлмэрилэгшэд хөөрөө hэн.

Триполи.

Базаарай дэлгүүр наймаан — Эфиопиин хүдөө нютагай байдалай таhаршагүй хубинь. Базаар дээрэ хүн уулзадаг, амардаг, сэнгэдэг, адуу мал, арhа, ороохо гэхэ мэтэhээ эхилээд наймаалдаг, худалдажа абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэ тосхоной базаар дээрэхи юрэнхы үзэгдэл.

ТАСС-ай фотохронико.

„ПРОЕКТ МОЗАМБИК" ГЭЖЭ ЭМХИИН АЖАЛ ЯБУУЛГА

Бүхы дэлхэй дээрэхи түрүү үзэлтэнэй hаналаа нэгэдэлынь элдэб олон жэшээнүүд дээрэ харагдаха юм. Жэшээнь, Канадада «Проект Мозамбик» гэжэ эмхи байгуулагданхай. «Алкан» гэжэ Канадын акционернэ компаниин Мозамбик арадта хоротой ябуулга хэдэгтэйнь тэмсэхэ, тэрэ хорото ябуулгыень таhалдуулха гэhэн зорилго «Проект Мозамбик» урдаа табина.

Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ «Алкан» гэжэ компани хонжоо наймаанай хэлсээ баталжа, тэрэнэйнь ёhoop, Урда Америкэдэхи Британска Гвианын шахтануудта малтагдадаг боксит Канадын Квебскэ городто алюмини болгон шудхагдаад, Португалиин «Кинташ и Кинташ» гэжэ фирмэдэ үгтэхэдэнь, тэрэ фирмэ Мозамбигай Замбези мүрэн дээрэ баригдажа байгаа томо электростанцида хэрэгтэй зайн гал дамжуулха шаб утаhа бүтээн гаргадаг. Энэ ГЭС-эй барилгые Родезиин, Урда Африкын, Америкын ба Англиин капитал хамжажа бэелүүлдэг. Дэлхэйн энэ районда Португалиин колониальна эээрхэлгэ хэтэ мүнхэдэнь тогтоон бэхижүүлхэдэ тэрэ станци туhалха ёhотой гээд бүхэдэлхэйн неоколониалистнууд тоолодог. Тэеэд «Проект Мозамбик» гэжэ эмхи империализмын эгээл тэрэ хорото hанаашалгые буруутуулха зорилго табина.

Диилэнхидээ залуушуулhаа бүридэhэн «Проект Мозамбик» гэжэ эмхидэ университедүүдэй багшанар, журналистнууд, шажанай сanaартан, ээзэд баяшуул ородог. Тэрэ эмхи гол түлэб Торонтодо ажал ябуулгаяа дэлгэрүүлдэг. Гэбэшье мүн бүхы Канада дотор тэрэнэй тала баригшад бии юм. Номгон далайн эрьедэ, Ванкуверта «Сүлөөрэлгые дэмжэлгын бүлэг», Оттавада—«Африкан туhаламжын комитет» ба «Урда Африкада зорюулагдаhан мэдээсэлэй албан» ажалаа ябуулжа байдаг.

Эмхидэ хабаадагшад митинг зарладаг, үнгэргэдэг, пресс-релизнүүдые гаргадаг, «Веншеремуш» («Бидэнэр илахабди») гэhэн бюллетень саг болзор соонь гаргажа байдаг. Урда Африкын арадуудай тэмсэлдэ зорюулагдаhан газетэ плакат 20.000 тиражтайгаар гаргаhан, национальна радиогоор гурбан дамжуулга эмхидхэhэн, Мозамбигые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Фронтын түлөөлэгшэ Жорж Ребело гэгшые Канадада урижа, хүн зонтой хэдэн удаа уулзуулжа хөөрэлдүүлhэн, телевиденеэр дамжуулга эмхидхэhэн, хахад часай фильм өөhэдөө табиhан байна. «Проект Мозамбик» гэжэ эмхиин гэшүүд—хүбүүд, басагад тэрэ мэтын хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ мүнгэ зөөри улад зонhоо суглуулдаг гү, али өөhэдөө ажаллажа олодог. Жэшээлхэдэ, бүхы студентнүүдэй эдеэлхэ обед неделии соогоо нэгэ удаа хамтын байра соо хэгдэдэг. Тэрээнhээ орохон мүнгэн «Проектын» жасада ородог. Энэ эмхиин материалнуудай үндэhөөр федеральна парламентын депутадууд парламентда асуудалнуудые табидаг, Канадын гүрэнэй ажал ябуулагшадта бэшэг эльгээгдэдэг.

«Проект Мозамбик» ба тэрээндэ дүтын эмхинүүдые Шэнэ демократическа ба Коммунис партинууд, Залуу коммунистнуудай лиги, Канадын «Африканска национальна конгресс» гэхэ мэтын эмхинүүд дэмжэнэ.

«Проект» тогтоhoop оройдоол жэл хахад болобо. Тиимэhээ тэрээндэ хабаадагшад hанаашалhан юумэнэйнгээ заримыень хэжэ үрдеэгүй. Гэбэшье арга боломжынгоо бага байhан мүртэньшье тэдэнэй туйлаhан амжалтыень харахада баясамаар. Тэдэнэр оронойнгоо зоной сэдьхэл hэргээнэ. Эмхиин хүтэлбэрилэгшэд Джек Ситон ба Брайон Ходдон гэгшэд ЮАР, Португали ба Родезиин колонизаторнуудтай Канадын баяшуулай хушуугаа холбон, муухай ябуулгаяа хэдэгые болюулжа шадаха бэзэбди гэжэ найдажа байhанаа элирхэйлэн намда мэдүүлбэд. Энээн тушаа Швециин ба Италиин жэшээнүүдые тэдэнэр урдаа барина. Юун бэ гэхэдэ, тэндэхи фирмэнүүд хадаа Кабара Басс гэдэг боолто плотина бариха хамжааhаа олониитын баалалтада орожо гараха баатай болоо hэн.

А. ЧЕКУОЛИС,
АПН-эй корр.
Оттава.

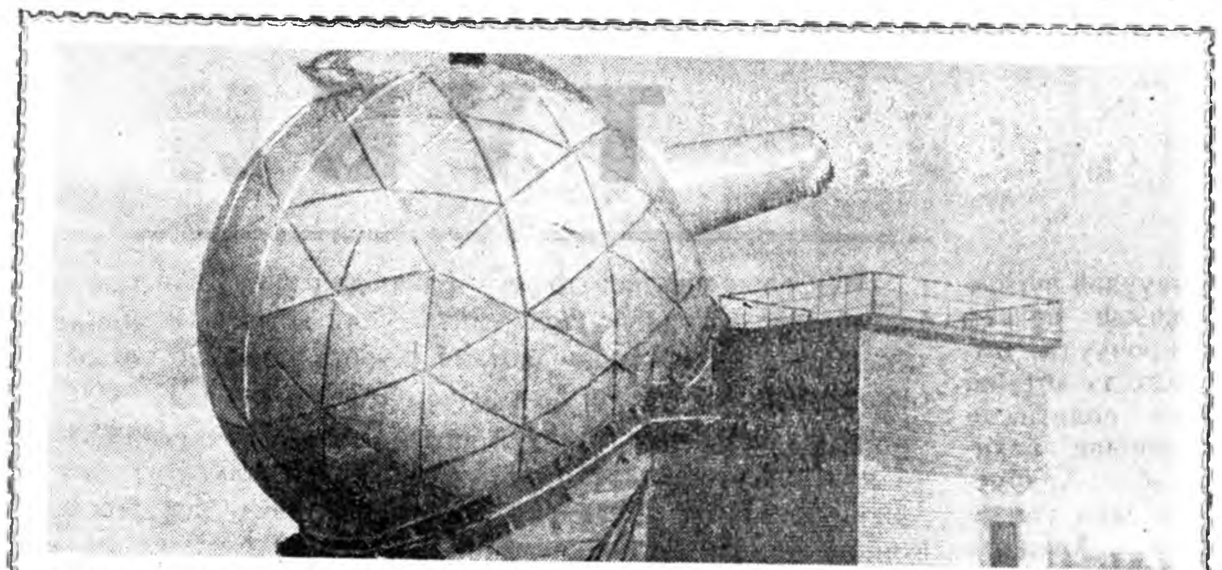

ФОТО-РЕПОРТАЖ — САЯНДА — ШЭНЭ ОБСЕРВАТОРИ

Һаяшаг СССР-эй эрдэм шэнжэлгын академиин Саянай обсерваториdo ошообди. Мүнөө эндэ нара шэнжэлхэ түхеэрэлгэ тодхогдожо эхилбэ.

— Буряадай газар дээрэ 1962 онһоо хойшо хүдэлжэ байнабди. Жэлэй дүүрэтэр энэ түхеэрэлгэ барижа дүүргэхэ зорилготойбди. — гэжэ «СибИЗМИР» институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, физико-математическа эрдэмэй доктор Владимир Евгеньевич Степанов хөөрэнэ. Энэ эрдэмтын үгэдэ үнэншэмөөр даа. Байгаали шэнжэлхэ үшөө нэгэ түхеэрэлгэ ашаглалгада тушаагдахань.

Зүүн Саянай обсерватори Түнхэнэй аймагай Моондо тосхон шадар далайн эрьеһээ 2009 метр үндэр газарта оршодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Нара шэнжэлхэ түхеэрэлгын орой. 2. Эрдэмтэн Владимир Поляков шэнжэлгэ хэжэ байна. 3. «СибИЗМИР-эй» аспирантка Людмила Ермакова телескопой дэргэдэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РАССКАЗ

ХҮНЭЙ ХҮСЭЛ ЗОРИГ

Доржо ДАШИЕВ

Манайда заахан үхибүүд олоороо сугларжа наададаг. Минии зургаатайхан басаганай нүхэд ерэнэ ха юм. Тэдэнэй элдэб кубигуудаар гэр байрануудые барижа, сэсэг тарижа, ракетэ, самолёдуудые ниидхүүлжэ наадахыень харахада нюдэн хужарламаар, һонирхолтойшье байдаг.

Һаяхан тэдэнэй ехэл хүхюутэй наадажа байхые адаглан хаража һуубаб. Ногоон кабинатай наадачхай самосвалайнгаа улаахан кузов соо кубигуудые ашаад, ехэл халмасангяар «р-рр, р-рр!» гэжэ амаараа абяа гарган наадажа ябаһан Түмэн шарахан толгойгоо үргэн, нэгэ удаа шурд байса нюһаа татаад, диван дээрэ куклаала «унтуулжа» байһан Женндээ хандажа:

— Женя, ши томы-ы даа болоходоо хэн болохош? —гэбэ.

— Би артистка болохоб.

— А, би... би шофер болохоб. Шамайе машинадаа һуулгаад хатаалхаб.

Теэд Женинь Түмэнэйнгөө урда байһан ашаатай самосвал хараад:

— А, би шамтай һуухагүйлби. Би автобусоор ябана аабзаб даа.

— Теэд би иимэ машинын шофер бэшэ, ондоо, гоё... таксин шофер болохо ха юмбиб...

* * *

Үхибүүдэй наадаха хоорондоо андалдаһан эдэ үгэнүүдһээ үлхэлдэн үни үнгэрһэн өөрымни бага наһанай нэгэ бишыхан хэһэг харагдашахадал гээ һэн.

...Лаяма халуун зунай нэгэ үдэр һэн. Бидэ Дугаржаатаяа (минии багын нүхэр юм) Зэргэлэйн ара ошожо, хибһэ малтаад, үлдэжэ эсэшэнхэйнүүд гэртээ бусажа ябабабди. Үдэ үнгэржэ, наран баруулаанхай. Удангүй Табхарай зүүн хажуу һүүдэртэжэ эхилхэ (орой болоходо, хурьга, тугалаа суглуулха, бэлшээриһээ ороһон үхэр, хонидоо угтаха сагаа тэрээгээр тухайлдаг байгаабди). Теэд үшөөл халуун. Үдэртөө халашаһан элһэн дээрэ гэшхэхэдэ хүлэй улые халуун шэрэмдэл хайрана, нюсэгэн толгойемнайшье наран хайра гамгүй шарана. Унданай хүрэхэ гээшэнь!

Аргаахан алхиһаар Зандинайнгаа булаг дээрэ ерэбэбди. Нюсэгэн үбдэгөөрөө хүйтэн шабар дээрэ үбдэглэн, шүдэ хаха ташама булагай хүйтэн уһаар ундаа харяагаад, мал уһалдаг хобоо һандайлан һуубабди. Халуун. Балай хөөрэлдэнэшьегүйбди. Хоюулан эсэшэнхэй, өөр өөрын бодолдо абтанхай һуунабди...

...Мүнөө мүнөө хоюулан компаньщик болоод, хүбүүдээр баабхай шэдээ һаа болохо байгаа. Теэд энэ халуунда хэн наадаха юм? Сэбэгтэртэйл мүнөө наадаа һаа зохид һэн. Ахайнь абатаяа ойдо гаранхай, гансаараа байхадань тэрэ үсэгэлдэр ехээр һайрхаһан «саагыень» одоол шүүхэ һэмди. Теэд аяар тэрэ баруун хадын хахадта Сэбэгтэрэйдэ ошохонь холо ха юм... А, аа! Һанааб!

— Дугаржаа, тугалай фермэ ошохомнай гү? «Тарзаниие барижа» наадахабди. Арайн Самбу Дугаржаб хоёрые хэлүүжэбди. Шэнгэсшье ошохо байха. Тэндэшни одоол гоё даа. Нэгэ пеэшэниинь хахадаараа эбдэршэнхэй, тэрээгээрнь дамжаад оройдонь гарахабди. Үсэгэлдэр бидэ Намсарайтай ошоо һэмди, — гэжэ энэ уйдхарта байдалһаа гараха шэнэ арга һанаһандаа баярлан дээрэ дээрэһээнь дуугарбаб.

— Бэлигтын аба хараахал даа. Гал түймэр табихат, хашаа хорёо эбдэхэт гэдэг ха юм, — гэжэ Дугаржаа урмаа хухарангяар хэлээд, дураа гутангяар нэмээбэ: — Һаяхан Апуу, Баярта бидэ гурбан шүүд лэ баригдашан алдаабди. Тэрэшни ой, һонин хүн ха юм. Хирэмээ тайлаад шабхуурдажархиходоошье хойшоо харахагүй.

Һэ, һая би Бэлигтын абын дархалжа байхада хажуудань ороо һэлби. Намай хараагаагүйл. Үшөө самолет дархалхам гэхэдэм хутагаа үгөө. Ой, хурса даа! Только би самолет хэжэ шадаагүйб. Гараа отолжорхёо ха юм биб. Мүнөөшье болотор үбдэнэ...

Нилээд аблагүй һууһан хойноо Дугаржаамни гэнтэ нам тээшэ эрьежэ, ехэл баяртайгаар:

— Аа, би һанааб, Доржон. Абыншни хүүзэнсэ ошоё. Би һаяхан тэндэ самхаад хараа һэм. Хуу бүтэн, только мөөргүй. Нанзад абгайһаа мөөр эрихэбди. Тэрээндэшни бии ха юм. Тиигээд холбоод үзэе. Ябадаг болошоо һаань, одоол гоё һэн даа. Дондогуунай самхаад эрихээ болихо һэмди, — гэбэ.

— Теэд Самбушни самхаадаараа наадхуулдаг ха юм.

— Наадхуулдаг, наадхуулдаг... Ши хүн бүхэниие үмөөржэ байгаарай. Шамда Бэлигтын аба һайн, Самбу һайн... шамда хуу һайн. Теэд тэрэ һайн Самбушни һая юундэ шамайе гасаалаа һэм?

Би түрүүн һургуулидаа үшөө һуража байхадаа, переменэдэ эдеэлхэдээ, конфетэһээ үгэлсөөгүй ха юмбиб...

Хэды иигэжэ арсалдадагшье һаа, Дугаржаа бидэ хоёр нэгэтэшье наншалдажа үзөөгүйбди. Харин энэ үдэрһөө хойшо ходо суугтаа, тэрэ Дугаржаагайнгаа хэлээшэ велосипед заһадаг болоо һэмди. Удаан носолдообди. Һургуулидаа ороодшье байхадаа, хэшээлэй һүүлээр яаража эдеэлээд, үнөөхидөөл ерэгшэ һэмди. Теэд тэрэмнай үшөөл бүтэдэггүй һэн. Нэгэтэ минии аба тэрэ велосипедыемнай ерэжэ хараад, ехэл хайрлангяар:

— Энэтнай бүтэхэгүйл даа. Бүтээшье һаа, хатаалжа болохогүй. Орхигты даа. Намар город ошоходоо, бүри гоё, шэнэ велосипед асаржа үгүүжэм, — гээ һэн. Теэд бидэ юундэшьеб баярлабагүйбди. Бүхэли үдэртөө носолдодог, һүниндөө зүүдэлжэ хонодог энэ муухан велосипеднай бидэндэ юунһээшье үлүү шэнгеэр һанагдаа бшуу.

...Баһал абяагүй һуунабди. Өөр өөрынгөө бодолдо эзэлэгдэнхэй. Абяагүй шорой худхажа һуутараа Дугаржаамни:

— Доржон, ши томо болоходоо хэн болохобши? — гэнэ.

— Би гү? Би... би багша болохоб.

— А, би Шэмээтэбэй аба шэнги шофер болохоб. Энэ муу самхаадһаа байха машина заһадаг болохоб, — гээд, үшөө нэгэ дахин хороо бусалангяар: — Болохол байхаб. Нэгэшье мартангүй, һанаад лэ ябахаб. Тиигэһэн хүн заатагүй һанаһанаа абадаг ха юм. Тиигэжэ нагсам хэлэдэг, — гээ һэн.

Эгээл тиихэдэ Дугаржаагайнгаа наһанайнгаа харгые шэлэжэ, хожом нэгэшье хадуурхагүйгөө бата үгөөр өөртөө тангариглажа байһыень арайл ойлгохогүй, ахир бага наһандаа ябаа ха юмбиб даа. Тиин уданшьегүй би тэрээхэн ушар тухай мартажархёо бэзэб даа. Харин Дугаржаамни тэрэ өөрынгөө шахаа тангаригые сэжэдээ бүхөөр хадагалһан байгаа. Хоюулан баруун шугы ошожо, жэмбүүр дархалжа ябахадаашье, хабхаангуудые үргэлөөд, зумбараа агнажа ябахадаашье, һургуулида һурадаг хорёод модоной газарһаа ябагаар амаралтада ерэхэдээшье, ходол тэрэ галта хүлэг жолоодохо тухайгаа үгэлэгшэ бэлэй.

Зургаадахи класста һуража байхадамнай, эжынь хүндөөр үбшэлжэ, Дугаржаа һургуулила хаяха баатай болоо һэн. Теэд тэрэ өөрынгөө хүсэл эрмэлзэлтэй хахасаагүй. Эжынгээ орондо буруушан болоод, тажагар хүригшэнөөрөө соёруулан ябахадаашье, хүсэд үшөө бэелээшьегүй үнжэгэн үхибүүн мүртөө һүхэ, хюрөө үргэлжэ, санаар ойдо модо отолхоёо гарахадаашье һанажал ябаа ёһотой. Хажуудань ябаа һаамни, хэлэхэл һэн. Теэд харгымнай хоёр ондоо байгаа бшуу. Наймадахи класс дүүргээд, минии багшын һургуулида ороходомни, Дугаржаа трактористын курсада ороод, сэрэгэй албанда мордоо. Албанһаа ерэхэдэнь, бинь [illegible] гынгаа һургуулида ажа[illegible] байгааб.

— Зай, Доржо Гармаев[illegible] багша боложо байнаш даа?.. [illegible]жон, шимни һанаһанаа абаа[illegible] шэ аабзаш даа, харин [illegible] үнөөхи үгэлдэгөө борохон [illegible] соогоо мухарюулһаарлби да[illegible] нөө трактор абажа, хабарай [illegible] та гарахам. Тарилгын дүү[illegible] һурахаяа ябаха хүн бэшэ [illegible] —гэжэ хөөрөө һэн.

Хойто намарынь Дугарж[illegible] гаа автомашинын рульда һу[illegible] хабар тракторта һуужа тар[illegible] һан таряагаа намар «Загот[illegible]» абаашажа ябахыень хар[illegible] хэнпээшье үлүүгээр баярла[illegible] лэйб. Иимэл даа минии [illegible] минии Дугаржаамни. Ганса [illegible] гээ гар дээрэ үндыжэ, дута[illegible] бохые яһала үзэһэн, һур[illegible] шье хаяха баатай болоо һа[illegible] хоржо хана мүргэжэ ябааг[illegible] риг хүсэлөө шангадхан, үсэд[illegible] рүүгээр оролдожо, һанаһанда[illegible] рэжэ шадаа ха юм.

Ехэл яаранги, тогтожо [illegible] андалдаха сүлөөгүй, хажуу[illegible] гарахадань, харгын хажууда[illegible] гаад, хэзээшьеб заахана[illegible] адляар:

— Һайн гүш, Дугаржаа[illegible] гэжэ ооглоо һэм. Дугаржаб[illegible] даһаамни кабинынгаа со[illegible] бултайжа, һаамайтараа эне[illegible] «иимэ!» — гэжэ эрын янзаар [illegible] хургаараа баталан харуулаа [illegible]

...Энэ манай эгээл һүү[illegible] уулзалга гэжэ тиихэдэ хэмн[illegible] мэдээгүй... Юртэмсын жама[illegible] гээшэ ямар һонин гээшэб [illegible] Холборхой юртэмсэ гэжэ [illegible] хэлсэдэггүй ха юм. Зориһондо[illegible] рэжэ, жарган сэнгэжэ ябаха [illegible] эдир наһандаа Дугаржаби[illegible] барашоо.

Энэ зун Дугаржабаймни [illegible] орожо ерээ. Саг ямар түр[illegible] ошоно гээшэб. Ахынгаа наһ[illegible] рахада, багахан үхибүүн [illegible] ябаа һэн. Мүнөө загзагар [illegible] эрэ болошонхойл.

— Доржо абгай, шофер [illegible] хо һанаатайб, — гэжэ хөөрөө. [illegible] шинимадаа ахын ёһоор [illegible] хөөрэхэшье юумэн намда [illegible] Теэд... юундэ ямаршье үгэ [illegible] лойһоом гаранагүйб? Юундэ[illegible] рээ зүрхэмни хүдэлөөд, хо[illegible] мни хаагдажа, нюдэмни [illegible] шооб?..

ФУТБОЛ — МҮНӨӨДӨӨ ДОЛООДОХИДО...

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
1. «Томлес» Томск	6	4	2	0	8—3+5	14
2. «Дзержинец» Н. Сибирь	6	4	1	1	9—4+5	13
3. «Аэрофлот» Эрхүү	5	4	0	1	8—4+4	12
4. «Луч» Владивосток	5	3	2	0	4—1+3	11
5. «Автомобилист» Кр-рск	5	3	1	1	12—5+7	10
6. «Восток» Усть-Кам.	6	3	1	2	6—3+3	10
7. «Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	6	3	1	2	8—6+2	10
8. «Амур» Благовещенск	6	3	1	2	6—5+1	10
9. «Спартак» Семипалат.	6	3	1	2	6—5+1	10
10. «Динамо» Целиноград	6	3	1	2	6—5+1	10
11. «Сахалин» Юж-Сах.	6	2	1	3	4—6—2	7
12. «Старт» Ангарск	6	2	1	3	2—4—2	7
13. «Иртыш» Омск	5	2	1	3	3—7—4	7
14. «Зауралец» Курган	6	1	3	2	6—5+1	6
15. СКА Шэтэ	6	1	2	3	4—5—1	5
16. «Трактор» Павлодар	6	1	1	4	4—5—1	4
17. «Динамо» Барнаул	5	1	1	3	5—9—4	4
18. «Металлург» Новокуз.	5	1	1	3	4—8—4	4
19. СКА Хабаровск	5	0	3	2	2—7—5	3
20. «Вулкан» П-Камчатск	6	0	1	5	1—11—10	1

СССР-эй «А» классай футболистнуудай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг командануудай хоорондо ээлжээтэ уулзалга майн 20-до үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ али командань эрхимээр наадажа, хэдыдэхи һуури эзэлээ хаб гэжэ һонирхоходотнай болохо.

«Луч» (Владивосток) — СКА (Хабаровск)—1:1, «Амур» (Благовещенск)—«Спартак» (Семипалатинск)—3:0, СКА (Шэтэ)—«Восток» (Усть-Каменогорск)—1:1, «Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)—«Динамо» (Целиноград) — 3:0, «Аэрофлот» (Эрхүү)—«Зауралец» (Курган)—3:2, «Автомобилист» (Красноярск)—«Иртыш» (Омск) —3:0, «Металлург» (Новокузнецк)—«Томлес» (Томск)—0:0, «Динамо» (Барнаул»—«Дзержинец» (Новосибирск)—1:2, «Старт» (Ангарск)—«Трактор» (Павлодар) —1:0.

Үнгэрһэн нааданда гурбан уулзалгын дүн 3:0 гэһэн тоотойгоор дүүрэжэ, шүүһэн командань хоёр, гурбан шата урагшаа дабшаһан байха юм. Манай «Сэлэнгэ» айлшаар ерэһэн Целиноградай командые шүүһэнэйнгээ удаа долоодохи һуури хүрэтэр урагшаа дабшаба. Бусад футболистнуудай дундаһаа айлшаар ерэһэн командапууд соо һоо нэгэл команда—Новосибирскын футболистнууд талмайн эзэдые шүүһэн, дүрбэн командань тэнсэжэ гараһан байна. Манай «Сэлэнгэ» команда үсэгэлдэр үдэшэлэн «Восток» командатай наадаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Һүн[illegible]тын урда тээхи ойлгуулламжын [illegible] дэлмэри» гэһэн түрүү бэшэг. Р[illegible]публикын колхоз болон со[illegible] зуудта хабарай тарилгын ябаса[illegible] хай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «[illegible]ша хүнэй жаргал» гэһэн [illegible] гаршаг доро тусхай материал[illegible]

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-[illegible] Верховно Соведэй Президиу[illegible] Указ. Хилын саанаһаа абта[illegible] ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «[illegible] эжынэрэйнгээ харгытаар» [illegible] Б. Оленинэй корреспонденци. «[illegible]ряадай аршаануудай эрээдүй» [illegible]һэн статья.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА[illegible] УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[illegible]
18.00 — «Манай Москва шад[illegible]» гэһэн киноочерк. 18.30 — «[illegible]ровтоной фамилитан» гэһэн [illegible]минн студиин фильм. 18.45 — «Барилгын һонин» гэһэн [illegible] журнал 18.55 — «Буряад[illegible] партийна организациин түү[illegible]һээ» гэһэн дамжуулга. 19.15 — «Черномор» уһанай оёорто» [illegible]һэн киноочерк. 19.35 — теле[illegible]норама. 19.55 — «Байгалай [illegible]дахи нютаг» гэһэн киноочер[illegible] 20.05 — хүгжэмтэ дамжуул[illegible] 20.55 — телереклама. 21.00 — «Дүрбэн танкист ба нохой» [illegible]һэн Польшын уран һайханай [illegible]левизионно фильм (3, 4-дэхи [illegible]ринүүдынь).

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанци[illegible] мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөд[illegible] республика доторнай бага зэр[illegible] үүлэтэйшэг байха, зарим нют[illegible]гуудта бороо орохо. Баруу[illegible] хойто зүгһөө шангашагаар һа[illegible]хилха. Республикын хойто а[illegible]магуудта 4—9, бусад нютагуу[illegible]та 8—13, Улаан-Үдэдэ һүни[illegible]дөө 4—6, үдэрынь 10—12 гр[illegible]дус дулаан байха.

Майн 26, 27-ной үдэрнүүд[illegible] республика доторнай бага зэр[illegible] үүлэтэйшэг байха, бороо ор[illegible]хогүй. Баруун хойто зүгһөө ша[illegible]гашагаар һалхилха. Хойто [illegible] Байгал шадарай аймагуу[illegible] 4—9 градус дулаан, Ахын, Т[illegible]хэнэй ба Захааминай аймагуу[illegible]та һүниндөө 2—7 градус хүйтэ[illegible] үдэрынь 9—14 градус дула[illegible] байхаар хүлеэгдэнэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АРАДУУДАЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тушаа совет дурадхалнуудые уласхоорондын үргэн олониитэ ехэ һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэнэ. Тбилисидэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев тиимэ дурадхал хэһэн байна. «Уласхоорондын оршон байдалые һайжаруулха, шэнэ дайнай аюул сараха хэрэгтэ оруулагдаһан шухала туһа нэмэри» гээд Л. И. Брежневэй дурадхалые «Пэтриот» гэжэ Индиин газетэ сэгнэнэ. Мүн тэрэшэлэн баруун оронуудай диломадууд болон правительственна ажал ябуулагшадшье совет энэ шэнэ дурадхал тушаа һанамжануудаа зүбшэн хэлсэжэ байнхай. Франц-Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, экономическа асуудалнуудые хэлсэхээ Парижда суглараһан Баруун Европын 10 ороной гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд «Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хороохо тухай Л. И. Брежневэй уралые тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэбэ». Тиихэдээ Л. И. Брежневэй гаргаһан үүсхэлые һайшаагаад, тэрээниие нь һайн һайхан хүсэлэй үльгэр жэшээ мүн гэжэ нэрлэһэн байбад.

Совет энэ шэнэ дурадхал ехэ удха шанартай гэжэ США-гай правительство хүрэтэрөөшье мэдэрхэ баатай болоо һэн. Тэрэ дурадхал нарин нягтаар шэнжэлэгдэжэ байна гэжэ гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ мэдэрбэ.

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае эбтэйгээр зэргэ оршон байха гол ёһоор бэелүүлхэ хэрэгтэй гэжэ оронойманай тоолодог байһан туладань совет дурадхалнууд бүхы дэлхэй дээрэ һайшаан дэмжэгдэнэ. Манай тэрэ эрид сэхэ хараа шугам КПСС-эй XXIV съезд дээрэшье баһал дахин баталагдаһан байна. Канадын премьер-министр П. Э. Трюдо гэгшын Советскэ Союз мүнөө ерээд, хөөрэлдөө хэхэ үедэнь манай тэрэ хараа шугамай бүтэмжэтэй һайн, зохид таатай байһаниинь дахин харагдаба.

ОЛОН ТҮМЭНЭЙ ҺАНАМЖА

Социалис Венгриин ниислэл — Будапешт хотодо түрүү үзэлтэй олон түмэнэй анхаралынь 4 үдэрэй турша соо хандуулагданхай байба.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй агууехэ армиин түлөөлэгшэд 124 оронһоо эндэ сугларaa һэн. Теэд иимэ олон түлөөлэгшэдтэй суглаан эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй түүхэ дотор үшөө болоогүй юм. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн соведэй Будапештдэ болоһон Ассамблейн делегадууд уласхоорондын — 30 гаран, национальна — 200 эмхинүүдэй нэрэһээ мэдүүлгээ хэһэн байна.

1969 ондо Берлиндэ болоһон Ассамблейһээ хойшо хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргахадаа, тэдэнэй хүдэлөөнэй ехэ амжалта түйлаһыень, тэмсэлшэдэй олон болоһыень, нэрэ хүндынь улам дээшэлһыень омогорхолтойгоор тэдэнэр тэмдэглэжэ шадаха байба. Холбоото Штадуудташье американ правительствын эзэрхэг түримхэй политикые буруушааһан дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй үргэн далайсатай болоһон ушар, Индохитадай арадуудай үнэн зүйтэй хэрэгые бүхы дэлхэйн зоной бүрил ехээр дэмжэжэ байһан ушар эб найрамдалай түлөө, национальна талаараа бэеэ даанги байхын түлөө арадуудай тэмсэлдэ шухала хуби нэмэри болохо юм.

Эб найрамдалай түлөө, национальна талаараа бэеэ даанги байдалай түлөө, империализм ба дайн сэрэгтэ эсэргүү тэмсэхэдээ, оролдолго хэшээлээ нэгэдүүлэе гэжэ бүхы арадуудта, түрүү үзэлтэй хүнүүдтэ бултандань хандажа, уряалһан Манифест ехэ үүсхэл эдэбхиин, бүгэдөөрөө һаналаа нэгэдэлгын оршон байдалда Будапештдэ абтаһан байгаа. Индохитадай арадуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгэ тухай, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай, Европодохи коллективнэ аюулгүй байдал тухай тусгаар асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын байдалай ондоошье шухала асуудалнуудаар шухала хэдэн резолюци абтаһан байна.

Ассамблей болбол Вьетнамай, Лаос ба Камбоджын арадуудта эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй дайе эрид шангаар буруушаагаад, американ интервентнүүдэй сэрэгүүдые тэндэһээ бултыень үгэ дуугүйгөөр гаргаха гэһэн эрилтэ табиба.

Аюулгүйн, харилсаа холбооной асуудалнуудаар Бүхэевропын зүблөө зарлаха гэһэн һанамжые гансашье Европын арадууд бэшэ, мүн эб найрамдал хамгаалан бэхижүүлхые оролдогшо бүхы зон улам ехээр ойлгон дэмжэнэ гэжэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй ехэ дээдэ суглаанда хабаадагшад сэдьхэлээ хананганяар тэмдэглэбэ.

Хүн түрэлтэнэй хуби заяан тушаа үнэхөөрөө һанаагаа зобожо байгаа бүхы хүнүүдтэ эб найрамдалай олон түмэнэй армиин түлөөлэгшэд Будапештһээ гараа һарбайба. Бүри олон миллион тэмсэлшэдэй тэдэнэй туг доро жагсаха байһандань ажаг һэжэггүйл.

КАПИТАЛДА ДАХИН СОХИЛТО ХЭГДЭБЭ

Түрүү хубилалтануудай программа бэелүүлхэ зуураа, үшөө нэгэ шухала шиидхэбэри Индиин правительство гаргаба. 2.400 миллион рупи хамтын капиталтай Индиин 64 ба гадаадын 42 страховой компанинууд гүрэнэй хиналта доро абтаба гэжэ Делидэ толилогдоһон президентын декрет соо соносхогдобо. Орон соохи страховой хэрэгые бүхыдэнь гүрэнэй хиналта доро абаха тухай хуулиин проект парламентын дүтын сессиин үзэмжэдэ табигдаха юм.

Тэрэ хэмжээнь экономическа ба политическэ ехэ удха шанартай. Тэрэнь гүрэнэй экономикодохи байдалые бэхижүүлхэ, орон сооһоо мүнгэ алтанай гаража ошохо ябадалтай тэмсэхэ зохид һайн арга болохо гээд Индиин түрүү хэблэл тэмдэглэнэ.

Страховой хэрэгые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай правительствын шиидхэбэридэ Индиин бүхы хархис этэгээдүүд дурагүйтэһэн байна. Гэбэшье тэдэнэр тэрэ шиидхэбэри абхуулхагүй гэһэн хорото һанаашалгаяа бүтээжэ шадабагүй.

Хархисуудай хорото һанаашалгые Индиин арад зон үнинэй таажа мэдээ һэн. Монополистнуудай, урдын тайжанарай, мүн баруунай империалистнуудай дэмжэлгэдэ түшэглэдэг баруунай партинуудые тээсгэн үнгэрһэн һунгалтын үедэ Индиин арад диилэжэ, түрүү үзэлтэй хүсэнүүд томо ехэ илалта түйлаһан байгаа. Индира Гандиин правительствын программа бодото дээрэнь бэелүүлхэ зам дээрэ дахин энэ шэнэ алхам хэхэ арга имагтал тэрээнэй ашаар олдоһон байна.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ФИНЛЯНДИИН ОЛОНИИТЭ СИОНИЗМЫЕ БУРУУШААНА

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Финляндиин Коммунис партиин, Худэлмэришэдэй ба жэжэ таряашадай социал-демократическа союз (СДС) ба Финляндиин түрүү бусадшье хэдэн эмхи сионизмые буруушааһан мэдүүлгэ толилбо. Сионизм болбол үндэһэ яһатанай [illegible] үзэл баримталга сурталай муу, урдаа табиһан зорилгонуудаа түйлахын тулада фашис арга ме[illegible] тодхуулые бүрил ехээр хэрэглэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

Эзэмдэһэн араб газар дайдаһаа Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүдэй гарахагүй ехоор ошоһон, ООН-ай Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюциин ёһоор палестин зоной хуулита эрхэ [illegible] табиһан байна.

ФРАНЦИ АНГЛИ ХОЁРОЙ ХООРОНДОХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ПАРИЖ. (ТАСС). Францийн президент Ж. Помпиду Великобританиин премьер-министр Э. Хит хоёрой хоорондо хоёр үдэрэй хөөрэлдөөнүүд эндэ дүүрэбэ. «Юрэнхы дэлгүүр» гэдэгтэ Англиин абалгатай холбоотой олон асуудалнуудые тэдэнэр хэлсэбэ. Англиин ба «Юрэнхы дэлгүүр» гэдэгтэ ородог 6 ороной хоорондо хэлсээ баталагдаһандань шиидхэгдээгүй бусад асуудалнууд тэрэ [illegible] Англиин [illegible] гэжэ Помпиду [illegible] Энэ оной июнь [illegible] Брюсселдэ үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнэй үедэ тиимэ хэлсээн баталагдажа болохо гэбэ.

«Шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хоёр талын хараа бодол дүтэ ошоно» гэжэ президент Помпиду мэ[illegible]

Эзэмдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл

КАИР. (ТАСС). Иерусалим хотын [illegible] араб хубидань майн 18 ба 19-нэй үдэрнүүдтэ палестин партизанудай [illegible] үедэ Израилиин 33 солдат алуулһан, [illegible] байгаа [illegible] Палестин[illegible] нын сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэ Каирта мэдүүлбэ. Тэрэ [illegible] үедэ Израилиин сэрэгэй хэдэн машина [illegible] партизанууд [illegible]

ХОЛЫН АЙЛШАД

Эхэ оронoймнай ниислэл хото — Москвагай циркын бүлэг артистнар мүнөө үедэ гастролеор Түнхэнэй аймагта ерээд байна. Тэрэнэй бүридэлдэ 20 хүн ороно.

Һаяхан Хэрэн тосхоной соёлой байшангай дэргэдэ хүн зон олооро сугларaa. Тиигэншьегүй яахаб! Аяар холоһоо ерэһэн айлшадай һонирхолтой зүжэг-наада хараха гээшэ ямар ехэ баяр бэ?!

Уласхоорондын конкурсын лауреат Владимир Ткаченко программые соносхохо зуураа, элдэб шог зугаа дэлгэжэ, харагшадай магтаалда хүртэнэ.

Бүхэсоюзна конкурсын лауреат, амитаниие һургагша Тамара Мининагай өөрынгөө һургаһан баабгай, һармагшан, нохой дахуулаад сценэ дээрэ гаража ерэхэдэнь, хүн зон нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Акробатическа этюдүүд, «эди шэди» харуулга гэхэ мэтэ зүжэгнаадан циркын программада ороно.

Тус циркын артистнар Аршаан, Тооро, Түнхэн, Жэмһэг гэхэ мэтэ нютагуудаар ябажа, арбан хоногой туршада Түнхэнэй аймагта айлшалха юм.

Д. ТАПХАЕВА.

ТОБШОХОНООР

☆ «КОММУНИЗМ» колхозой түрүү малшан Түмэр Бадмаевич Габанов мүнөө 230 һарлаг хашарагуудые даажа ябаад, Баруун-Нюрган гэжэ зунай бэлшээридэ гараба.

Түрүү малшан юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ эрхим һайнаар ажаллажа, малайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые 70—80 килограммаар нэмэхэ зорилготой.

Д. ДУГАРОВ.

Аха.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:
г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора —34-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора [illegible] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-01459. Заказ № 961.